

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest. IV. Egyetem-utca 4. sz.

A bűnügyi fényképezés a drezdai nemzetközi fényképészeti kiállításon.

Hans Gross-féle „Archiv”-ból magyarra átdolgozta „*.”
(Végső.)

A drezdai rendőrfőkapitányság.

A kiállítás ezen része úgy terjedelem mint tartalom tekintetében első helyen áll, tanúságot tevéen a kiállító hatóság bűnügyi szolgálatának magas színvonaláról.

Különösen kiemelésre méltó az a bizonyítási mód, mely szerint a fényképezés segítségével egy egészen ártatlan levél tartalmából egy olyan szöveget lehet összeállítani, mely pontosan s letagadhatatlanul ugyanazon egyén írásával egészen más tartalommal bír. Ezt úgy csinálják, hogy az eredeti levélből ez új szöveghez szükséges szavakat kivágják, egymáshoz illesztik s lefényképezik. Az összeillesztés helyein retusírozás által könnyű szerrel eltüntethetők.

Figyelemreméltó egy itatóspapír nagyított fényképe is, melyből megállapították, hogy az itatóspapír tulajdonosa egy zsaroló levelet írt s azt elküldés előtt — elég ügyetlenül — leitatta.

Egy sereg fényképen be van mutatva a személyazonosság megállapítása az ujjlenyomat rendszer alapján, valamint metszdkisérletek, esorbanyomok összehasonlítása céljából.

A porosz királyi esendőriskola Wohlában.

Önfeláldozás, sokoldalú s hagyományos kötelességteljesítése folytán a legjobb bíráévnék örvendő intézmény, melynek már a neve is, meleg érdeklődést kelt. Nem dolgozik sablonszerűen s kiállítása a haladás s a tökéletesedés iránti nemes törekvés jellegét viseli.

Kétségtelen, hogy ezen iskolában a bűnügyi fényképezés terén elismerésre méltó munka folyik. Itt magából a testületből eredt azon nemes törekvés, hogy egy igen hasznos irányban ott dolgozik előre, hol az állambatalomnak csak csekély támogatásával is a legszébb eredmény érhető el.

Vidéken rendesen a csendőr az első, ki a bűneset színhelyére érkezik, úgyszólván csak ő látja a nyomokat frissen és sértetlenül, s csak ő veheti zavartalanul az összes körülményeket szemügyre, a mi később rendesen majdnem lehetetlen.

Kézenfekvő tehát, hogy épen a csendőrben keletkezik leginkább azon óhaj, hogy a helyszínen szerzett benyomásokat fényképen megörökíthesse.

Az iskola a csendőrnek lehetővé teszi, hogy ez irányban is majd tevékenységet tudjon kifejteni; sajnos azonban, jelenleg még nem tartozik a fényképező gép a csendőr szolgálati felszereléséhez s a csendőrre van bízva, hogy ilyen beszeressen magának; ha akar. Érdekes és jellemző, hogy ez (vett értesülés szerint), igen gyakran történik.

A wohlaui iskolába a felvétel csak 9 évi szolgálat után történik. Tartama $\frac{1}{4}$ év. A tiszteken kívül még egy orvos s egy polgári tanár tanítja a hallgatókat. A szolgálati utasításokon kívül még a büntető törvénykönyvek, a bűnperrendtartás, a nyomozó szolgálat, a közjog, a gazdaságkezelési utasítások, az egészségügyi szolgálat s írásbeli dolgozatok képezik az oktatás tárgyait.

Fényképezés céljaira az iskola egy egész műteremmel rendelkezik. A szolgálatilag beszerzett gépek 13:18 és 18:24 nagyságban dolgoznak. Ezenkívül rendelkezésre állnak lábnyomok lefényképezésére szolgáló gépek, utazó s különösen oly állványok, melyek hulláknak felülről való lefényképezését teszik lehetővé.

Külön apparátus szolgál a nagyítások készítéséhez.

Hogy az iskola *rendőrkutyáját* munkaközben le lehessen fényképezni, egy 9x12 aranyu Kodak-gép is rendelkezésre áll.

Az oktatásnál használandó segédeszközül szolgál egy *velődépparátus*.

Az iskola által kiállított képek között egy templomban feltört áldozati persely, a betöréshez használt számszám s az azzal egyező nyomok fényképét találjuk.

Ezenkívül be- és kilövési nyomok rubadarabokon, csontokon stb.

Igen jól sikerült lábnyom s egyéb részletképek között szembeötlik egy kerékpárnak sérült gummiburkolat nyoma az országúton felvéve, s mellette összehasonlításra az eredeti gummiburkolat fényképe.

A fényképezés használhatóságának érdekes esetét látjuk egy sajt fényképen. A tettes t. i. a sajtba harapva azt a helyszínen visszahagyta. A fénykép segítségével sikerült később a tettest kinyomozni.

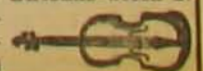
Egy gyújtogatási ügyben fényképezés által sikerült

Első magyar vill. erőre borond. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia hási hangszerkészítője, az Ocskai és a szabadelmászotti Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

STOWASSER JÁNOS

osztályi és királyi udvari szállító. a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fuvó hangszerek gyára.**

az itatóspapíron a fenyegető levél egyes sornait láthatóvá tenni s ez alapon irásösszehasonlítás által a testet is kinyomozni.

Egy gyilkossági esetben az agyonlőtt rendőr fejében egy forgópisztolylövedék találatot, melynek egyik oldalán egy mélyedés volt látható.

Fényképezés s nagyítás útján a mélyedés alakja pontosan megállapított.

A tett elkövetésével gyanúsítottól elkobzott forgópisztoly célzombje olyképen volt a csőbe illesztve, hogy alós vége kissé a csőfuratba ért s így ezen kiálló részecske minden kilőtt lövedéken egy kis bevágást idézett elő. Ezen bevágások összehasonlították a gyilkos golyón talált mélyedéssel, melylyel pontosan egyeztek s így a forgópisztoly és a gyilkos golyó közötti összefüggés nyilvánvaló volt. Terbelte erre abbanagya tagadását s beismerő vallomást tett.

A dr. A. Minovici, bukaresti törvényszéki orvostani intézeti helyettes-elnök által kiállított gyűjteményben a „hulla-öltöztetés”-nek nébány igen érdekes, feltűnő s eredményes esetét látjuk megörökíteni.

Ha már az élők személyazonosságának megállapítása fényképek alapján nehézségekbe ütközik, úgy még inkább áll ez hulláknál.

A halál a maga jelenségeivel már magában is sok embert félelmet s irtózatot kelt. E miatt történtek esetek, melyeknél a szülők gyermekeiket nem ismerték fel, mert a felismerőképességet az izgatottság s a fájdalom teljesen uralja és befolyásolja.

Az érdekelt körök tehát ezért mindenkor azon voltak, hogy a hullák bomlása lehetőleg megakadályozzák. kivált akkor, ha a testen oly jelek vannak, melyek az azonosság megállapításánál döntő körülményként jönnek tekintethe.

E célra különböző módszert alkalmaztak; legelterjedtebb a minálunk is használatban levő fagyasztás (jéggel vagy vegyi szerekkel), esetleg vízzel való hűtés.

Sok esetben célszerű a hullát elülről s oldalt fényképezni, kivált, hogy ha nyomozás céljából a képek szétküldése mutatkozik szükségesnek. Igen ám, de sokszor a hulla oly állapotban van, hogy arról egyszerű fényképezés útján nem lehet élethű képeket kapni. Különösen a megtört szemnek hiányzó fénye — előidézve a szemhéjra beszáradása s elhomályosulása által — az, mely az arc kifejezését lényegesen befolyásolja.

Ezen segitendő, eddig glycerin vagy más folyadék befecskendezése által segitettek a bajon. Ez a procedúra azonban hosszadalmas és kevésbé megbízható.

Dr. Minovici azt ajánlja, hogy a hulla szemüregéibe egyszerűen tegyünk hamis szemeket, melyeket alájuk tett vatlávál tetszés szerint emelni is lehet.

Miután a fényképen színbeli különbségek amúgy sem igen vehetők észre, teljesen elegendő, hogy ha egy

pár világos barna és egy pár sötétbarna ilyen szem áll rendelkezésre

Tük, kampóstük, selyem, czérna stb. segítségével azután az egész arc eltorzult kifejezése elsimítható. A szemek az egész arc eltorzult kifejezése elsimítható. A szemek az egész arc eltorzult kifejezése elsimítható. A szemek az egész arc eltorzult kifejezése elsimítható. A szemek az egész arc eltorzult kifejezése elsimítható.

Ha a bulla már a bomlás előrehaladott stadiumában van, úgy jó fényképeket természetesen nem lehet készíteni. A hullát tehát előzőleg megfelelően präparálni kell.

Ezt részletesen ismertetni nem tartozik e lap keretébe s azt helyszüke miatt — bár igen érdekes dolog — nem is tehetném, csupán azt említem meg, hogy főképpen az arcból — de a gázok utánáramlását megakadályozandó, az egész testből is — el kell a gázokat tavolítani. Azután az arc meg lesz mosva és vazelinnel bekenve, azután pedig keményítőliazttal behintve. Az ezen eljárás után készült fényképről könnyű szerrel lehet azután még az esetleges foltokat is eltávolítani.

Ily eljárás által bámulatos eredményeket lehet elérni! Egy 1½ hónapi vízben fekült bulla felismerhetetlen arca fent vázolt módon präparáltatott, s az arczról készített fényképfelvétel köröztetvéen csakhamar megállapított, hogy egy katonaszökevény hullájáról van szó, ki a Bukarest melletti Tilleul távába fult.

Oroszország.

Az érdeklődés középpontját képezik a forradalomnak úgynevezett „pogrom”-jával kapcsolatos eseményekről felvett és kiállított képek.

Számtalan, többnyire fiatal s a forradalmi mozgalmakban részt vett emberek, úgynevezett „expropriatorok” fényképei, egy csoportba vannak gyűjtve és „kezeket fel” (hands up!) czimszó alatt szerepelnek. A képek mellett látjuk az ezen egyéneknél talált legkülönbözőbb fegyverek fényképeit is.

Az „expropriatorok” azon eszme mellett kardoskodnak, hogy ők az állampolgárok vagyonát csupán forradalmi célokra „expropriálják” (kiszajátítják) s tiltakoznak az ellen, hogy cselekményük lopásnak vagy rablásnak minősíttessék. Tettüket úgy bajtják végre, hogy állig fegyverrel, a nyilvános pénztárakban és bankokban megjelennek s ott azonnali s kíméletlen fegyver használattal fenyegetődve, az alkalmazottakat a kezek felemelésére kényszerítik. (Ez különben specialiter amerikai találmány s a savannák és prairiek emberei használták támadás alkalmával. Szerk.)

A legjobb órák,

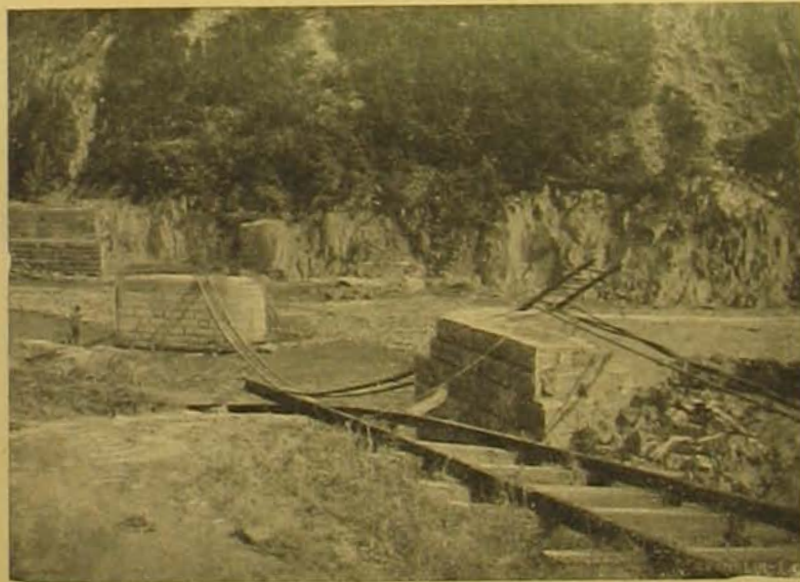
legszilidabb ékszerek, egyszerűtől a legdrágábbig, ugy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

művész Szegeden.
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyék ingyen!

A Mehádia előtt elpusztult hid alatt útkelőt készítenek.

Az első Globova-híd maradványai Mohádiánál.

Elpusztult házsor Domasina-Kornyán.

A második Globova-híd maradványai.

A krassószőrénymegyei árvíz.

A veszélyben levő czégek rendszeresen úgy biztosítják magukat a kirablás ellen, hogy az expropriatoroknak megfelelő váltságdíjat fizetnek, mire üzletük egy bizonyos jellel lesz ellátva s a támadástól megkímélve.

Házkutatás valamint egyéb hivatalos eljárás alatt bekövetkező megtámadtatás elleni védelmül, az orosz rendőrség különleges pánczélokot, pajzsokat használt, melyeknek mikénti használata képekkel kellően van magyarázva. A forradalmárok utánozták ezen példát, de valamivel kedvezőtlenebb eredménnyel, mert pánczelnak az orosz gyalogsági puska golyója ellen nem nyújtott kellő védelmet.

Külön említést érdemel még az orosz nyomozókártya, a mennyiben a maga nemében páratlan. Az ujjlenyomat, valamint a személyi adatok és személyleírás mellett, még a testnek s a test egyes részeinek legpontosabb méreteit is tartalmazza s ezenkívül az illető egyént háromféle képen (előlről, oldalt s egész alakban) lefényképezve is látjuk.

Hogy a nyilvántartásra, személyazonosság megállapítására s nyomozásra szolgáló ezen nyomozó kártya éppen Oroszországban ily részletes, könnyen megérthető, ha tekintetbe vesszük, hogy ezen óriási nagy ország európai s ázsiai, többnyire nomád néptörzseivel a csavargóknak mily nagy számát szolgáltatja, melyeknek azonoságát megállapítani bamarosan szükségesnek mutatkozott. Ezenkívül azután még arra is volt szükség, hogy a számos politikai száműzöttek — kik állásuk jogaitól is megfosztatnak — kellőképpen nyilvántartassanak.

A kiállítás a kiállított tárgyaknak — nagy vonásokban való — ismertetését befejezván, mint megszívlelendő tanulságot felemlitem, hogy mindenekelőtt az ujjlenyomat rendszerint sokkal általánosabban kellene használni. Ezen rendszer oly olcsó, egyszerű és megbízható, hogy joggal lehetne megkövetelni, hogy minden bűnügy aktái, hogy úgy mondjam, a gyanúsított ujjlenyomataival kezdődjenek.

ÉRDEKES- NYOMOZÁSOK.

A mulató cigánykaraván.

Írta: Máthé Miklós Vörösmarty-mester.

Tudja az Isten, mi az oka, de tapasztalati tény, hogy egyes örekkörletekben, 2—3 éven át alig történik valami fontosabb bűnügyi eset. Majd pedig mintha csak ren-

delésre történnék, egymást éri a lopás és betörés. Ha aztán, a csendőrségi nyomozat mindannyiban eredménytelen maradt, a tettesek vérszemet kapnak és folytatják káros működésüket. Ha azonban már egy-két eset elkövetése után rajtavesztettek s kézre kerültek, hosszú időre megnyugszik a lakosság, de nyugton lehet a csendőrség is.

Hasonló többszörös esetek kiderítésénél már több ízben sikerült megállapítani, hogy ha ezek az esetek egy-két heti időközökben ismétlődnek és minden alkalommal általánosan ismert jobbmódu polgárok kárára követték el egy-egy lopás vagy betörés, helyi illetőségű egyének voltak a tettesek, a kik előre megállapított terv, beosztás és előzetes kikémlelés alapján hajtották végre a lopásokat, illetve betöréseket.

Ellenben, ha egy-egy éjszaka több helyen, történtek lopások, betörések vagy ezek kísérletei, mindannyiszor bebizonyosodott, hogy kóborczigányok voltak az ismeretlen tettesek. S ezek, a milyen észrevétlenül jöttek oly titokzatosan el is tűntek a bűncselekmények elkövetése és a lopott holmik szétszórása után.

Az ilyen bandák távolabbi vidékekről, előzetesen megállapított időben éjjel érkeznek a működési területre s mire megvirrad, úgy eltűnnek, hogy a nyomozó járőr, ha gyanuja rájuk terelődne is, 10—15 kilométer körletben, a legszorgosabb kutatás és puhatólás mellett is alig hál rólok valamit. Senki se látta őket, mikor és merről jöttek, de azt se, hogy merre mentek el; mert a lakott helyeket s nagyobb forgalmu utvonalatokat lehetőleg kerülik. S ezenfelül, akár sikeres volt működésük akár nem, a cselekmény vagy kísérlet után elválnak egymástól, kisebb csapatokra oszlanak, szétszóródnak s ezzel is tóvutra vezetik a nyomozó csendőrt, a kinek a károsok több egyénről tesznek említést és erre engednek következtetni a talált nyomok is.

A cigánykaravánoknak nincs szüksége a működési terület előzetes kikémlelésére. Már tudniillik oly feltűnő módon való megjelenésre, hogy bűncselekmény előfordulta esetén határozottan hivatkozhasanak rájuk. Folyton járnak, kelnek, vándorolnak az országban; egyik itt, másik amott ismerős jobban és ott, a hol egyszer megfordultak, tolvajkodó szokásaiknak megfelelően, minden feltűnés nélkül hamar megfigyelnek mindent és későbbi megjelenésük alkalmával való kísérletük éppen ez okból végződik rendszerint sikeresen.

Aztán meg nem is válogatják meg nagyon, hogy hova törjenek be. Kisebb vagy nagyobb kereskedés, mézár-szék, hentes vagy másféle üzletbelyiség vagy magánlakás: nekik mindegy. A betörés, miután számtalan és különféle eszközük van hozzá, ha csak véletlenül meg nem zavarják őket, majdnem mindig sikerül. És, ha sikerül, nem válogatnak az elvihető tárgyakban sem, csak használható vagy értékesíthető legyen, bármily csekély is, elviszik.

Ha aztán egyik vagy másik helyen szerencsésen működtek és a lopott holmival egy távolabbi helyen zavaratalanul érezhetik magokat, van dinom-dánom egy pár napig. Iznak, tivornyáznak, verekednek cigánymódrá.

Szóval, ha a cigány mulat vagy jól él, annak rendszerint mások adták meg az árát.

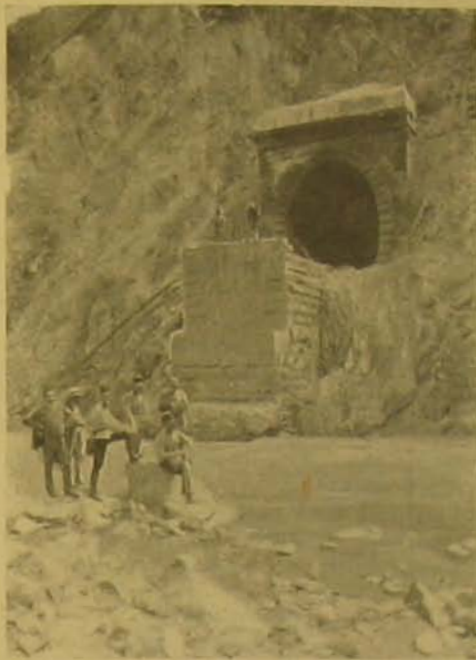
Ilyen módon működött egy kóbor cigánykaraván banda 1903. évben Heves megye északi részén s az azzal határos Gömör- és Nógrád vármegyék alao részein. Betörték templomokba, hivatalokba, magánházakba, de különösen kedvelték az üzleteket. S oly vakmerők vol-

Ha fáj a feje

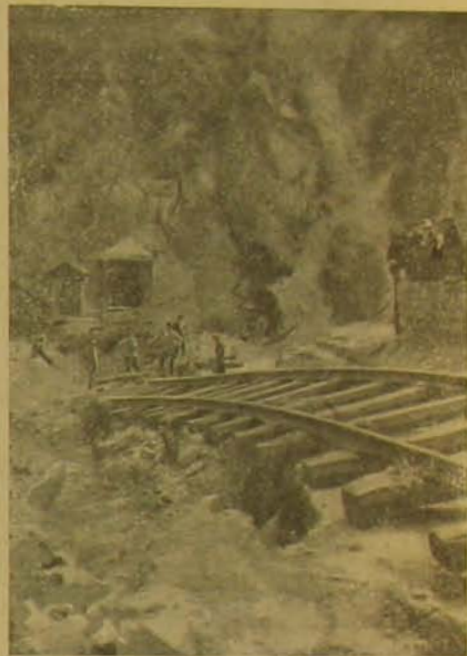
ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 percz alatt a legmarkesebb migraint és fejfájást eltávolítja. — Árát K 1,20. — Kapható minden gyógyszerárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

Katonák és vasutasok tanácskozása a mehadiai alagút előtt.

Beszakadt vasuti töltés.

A krassósződrénymegyei úrvíz.

tak, hogy egykönnyen nem lehetett őket elriasztani, ha már működésben voltak.

A megrömmült községek éjjelenként 5—6 csoportban s ugyanannyi főből álló éjjeli őrségeket állítottak fel s volt rá esél, hogy egy ilyen hat főből állott őrséget, mikor az véletlenül éppen tettenérte őket egy betörésen, lövésekkel fulamítottak meg úgy, hogy ezek még csak annyit se tudtak megfigyelni, hogy kőborcigányok vagy más és miféle egyének voltak a betörők.

Igy jutott ez a karaván 1903. év október hó 22-én Kisterennére s az ottani hitel- és fogyasztási szövetkezetbe — mint ismeretlen tettesek — betörték s különféle élelmiszerekben, ruházati cikkekben és készpénzben mintegy 350 korona értéket elvittek. A tettesek kilitét megállapítani nem sikerült.

Ugyanazon hó 26-án már Dorogházán egy szatócsboltba törték be. Itt a tulajdonos észrevevén a hivatlan vendégeket, az ablakon kiszólt, mire ezek, mielőtt valamit elidegonithettek volna, elmenekültek. Előbb azonban, hogy a kereskedő és cselédjei által való üldöztetésüknek elejét vegyék, rálöttek a lármázó kereskedőre. Ez viszonzta a lövést kétszer, de sem ő, sem a cigányok lövése nem talált.

Még ugyanazon éjjel Szuhára mentek át s ott is egy szatócsüzletbe törték be. Itt meg az éjjeli őr vette őket észre s így a nélkül, hogy valamit elvihettek volna, menekülniök kellett, mert az éjjeli őr lármájára elősiető lakossággal nem tartották tanácsosnak szembe szállani.

Mentek tovább Mátramindszentre. Itt szerencsésebbek voltak. A Kohn Sámuel szatócsüzlete ablakját tokostól kiemelték a falból s ekként az üzletbe hatolva, a kasszából 336 korona készpénzt s ezenfelül az üzletből mintegy 100 korona értékű élelmiszert, rubaneműt, egy darab hokedüt és dohányt vittek el.

Még ezzel sem elégedtek meg. Átmentek a szomszéd községbe s ott szintén egy szatócsüzletbe akartak betörni. De éppen csak munkához kezdhettek, mikor egy hat főből álló éjjeli őrség rájuk bukkant. Az őrséget

lövésekkel fogadták s talán, ha a lövöldözéssel felriasztott lakosság segítségül nem érkezik, az őrségnek kellett volna menekülni. Így azonban a tetteseket elriasztották.

S bár három helyen is kudarczczal járt a működésük s elriasztásuk közben többen látták őket, még sem tudta megmondani senki, hogy kőborcigányokból vagy más polgári egyénekből állott ez a betörőbanda.

Hatala Mihály őrmester éppen abban az évben került a maczokai őrsre, mint őrsparancsnok. S mivel a megkísérelt és véghezvitt betörések nagyobb része az ő őrskörletében történt, a károsoktól való értesülés után, Angeli Antal csendőrrel, azonnal nyomozni indult.

A helyszíni szemlék megejtése alkalmával szerzett tapasztalataiból rájött, hogy a tettesek esakis kőborcigányok lehettek. Különösen meggyőződte őt a feltevése helyes voltáról az a kőborcigányokat jellemző sajátosságos füstös szag, a mely az egyik üzletben összevissza hányt ruhadarahokon és az összefogdosott pénztárfiókon még jól érezhető volt.

Ezek alapján tehát puhatólózni kezdett a környékben a gyanúsított kőborcigányok után, de nem igen kapott értesülést sehol sem. Nem emlékezett senki, hogy az akkori pár nap alatt cigányokat látott volna. Már a harmadik napon puhatólगतott, mikor egy vándorló iparossegédétől értesült, hogy a nógrádmegyei Kishartyán község felől jövet egy arra baladó kőborcigány karavánnal találkozott, a melynek tagjai ittasan, jó kedvvel dalolva haladtak Kishartyán község felé. Lovaik le voltak hajtva, izzadtak, fáradtak voltak úgyannyira, hogy terepemelkedéseknél magok a cigányok is tolták a kocsit, csak hogy gyorsabban haladhassanak.

Hatala őrmester járőrtársával azonnal kocsira ült s az említett irányba sebesen hajtva, az utközben talált egyénektől mindenütt tudakozódott s közeledve Kishartyán felé már újabb-újabb értesüloseket kapott, melyek mind igazolták, hogy jó nyomon halad. Utközben egyik-másik korcsmánál megtudta azt is, hogy a cigányok, bár egy-egy helyen nem sokaig tartózkodtak,

de bőven költek ezek és ittak. És csak lovaikat etették meg, azzal mentek tovább.

Feltűnt az őrmester előtt, hogy egyik egyen még csak 5—6, a másik már 10—15, a későbbiek pedig már 30 főnyire tették a karaván tagjai számát. Eme szám-beli eltérés oka iránt érdeklődve megtudta, hogy az eredetileg 5—6 főből álló karaván más irányból jövő 2—3 karavánnal találkozott s így szaporodott fel az említett mennyiségre.

Már ekkor teljesen nyomon haladt Hatala őrmester a végre is a negyedik napon, fásaszító üldözése, pubatolás és kérdezősködés után utólérte a karavánt a Kisbartyáni erdőben, hol egy tisztáson voltak letáborozva. A férfiak még ekkor is egyre mulattak, az aszonyok pedig nagy fazekakban főztek.

Hatala őrmester, nehogy a karaván tagjai a meg-lépés alkalmával széteszaladassanak s megmeneküljenek, néhány polgári egyént vett magához s ezeket kioktatva teendőikre, észrevétlenül, körbefogva meglepte velök a mitsem sejtve mulatozó karavánt s elsősorban is a férfiakat, számszerint nyolczat összefogdosztatta és meg-bilincselte és csak azután vette motozás alá szemé-lyeiket és kocsijaikat.

Ezek ugyan lármáztak és tiltakoztak a szerintök méltánytalan elbánás ellen és ártatlanságukat hangsúlyozták. De már a kocsik megmotozása során olyan tárgyak kerültek elő, a melyek az említett betöréses lopásokban való bűnösségüket igazolták, mire aztán el is hallgat-tak. A személymotozás mindössze 25 koronát eredmé-nyezett.

Hatala őrmester ezekután a főzőfazekak tartalmát vette vizsgálat alá. A káposzta közül jókora darab sza-lonnákká kerültek elő. Majd pedig, miután több bűnjelét nem találtak, a cigányokat járőrtársa és két polgári egyénre bizva, a közeli terepet vette vizsgálat alá, melynek során egyik helyen a földbe elásva egy, a betörésekbe használt fészítővasat, nagyobb mennyi-ségű szalonnát, egy nagy bádoghödön sertészsírt; másik helyen a hegedűt, két darab forgópisztolyt és 25 darab élestejtényt találta meg.

Ezek láttára a cigányok beismerték a betöréseket és kísérleteket. A meg nem talált pénzre nézve azt adták elő, hogy utközben való mulatozásakor elköltötték. Ez azonban nem felelt meg a valóságnak, mert a mint Hatala őrmester megállapította, sokat költöttek ugyan, de még sem annyit, mint a mennyi hiányzott a lopott pénzből.

A hiányzó pénz, ruha, csizma, cipők és dobány után a cigányok felfedezett tanyázó helyein és környékén, valamint az utvonallal mentén is, a merre a karaván elhaladt, a legszorgosabban kutattak, mert utóbbiakra nézve azt állították a cigányok, hogy eldobták, de a nyomozásnak semmi eredménye nem lett. Valószínűnek látszott ugyan, hogy eme tárgyakat is elásták valahol ntközben, esetleg ismeretlen orgazdáknak adták át, de az ez irányban folytatott nyomozás se vezetett eredményre. A cigányok sem az orgazdákat, sem a rejtek-helyet meg nem nevezték, a járőr pedig nem tudta megtalálni.

Miután pedig egy ilyen nagyszámú cigánykaraván hosszadalmas őrizete igen nagy vigyázatot igényel és elvonja a járőr a nyomozás rendes teljesítésétől, Hatala őrmester nem is folytatta tovább velök az eredmény-nyel amúgy sem kecségető nyomozást, hanem az öt

napi fásaszító nyomozás alatt előtalált bűnjelkekkel együtt átadta őket az egri kir. ügyészségnek. És ekként hosszú időre elriasztotta a kóborozgányokat a környékről és helyreállította a nagy mérvben megzavart közbiztonsági állapotokat.

Hatala őrmesternek ebben a nyomozásban való eljá-rása annál inkább figyelemre méltó, mert csak alig egy évvel előbb vette át a maczonkai őrs vezetését. Minden idejét és teltségét latba kellett tehát vetnie, hogy fon-tos szolgálatához a szükséges helyi és személyi ismereteket megszeresse és megfelelő összeköttetést biztosítson s ezeket a szolgálat érdekében előnyösen értékesítse.

Eme működéséből — melyért nemcsak a sajtó, a közönség, de kerületi parancsnoksága dicsérő elismeré-sét is kiérdemelte és meg is kapta, — kitűnik, hogy ott, a hol a csendőrség helyesen fogja fel hivatását, jó összeköttetése van, a megelőző (preventív) szolgálatot a célnak megfelelően teljesíti; a nyomozásban kitartó és a fáradságtól nem riad vissza: nemcsak működése leaz eredményes, de hosszú időre biztosíthatja a lakosság nyugalmát és a közbiztonság zavartalanágát is.

A dohányzás meg a szem.

Csapodi István dr. írja a Természettudományi Köz-löny legújabb számában:

A dohányzás első sorban legáltalánosabban a füstere-getés révén érdekli az ember szemét, a szó régi értel-mében vévén az érdeklést, mely egykor sértés, bán-tást jelentett. A kóválygó pipafüet, a szivar illatos kekes füstje elmerengésre, szemlélődésre ösztönzi az em-bert. Ennek talán több varázsa lehetett a dohányzás el-terjesztésére, mint a dohány kábító mérgének. Ezért lett a dohányzás a szemlélődő életmódnak olyan elengedhe-tetlen társává. Ezért adja Arany János a családi körbe fáradtan hazatérő munkás ember kezébe a gondzó pipát. De nemcsak gondolatot üz a pipafüet, nemcsak a hivatalszobák unalmát kergeti, hanem gondolatokat is ébreszt, kivált íróemberben, az illatos szivarfüst.

Ila azonban az ember tulon-tul szemlélődik, folyton az unalmát üzi, vagy egyre gondolatokat keresgél a dohányzás segítségével, észre se igen szokta venni, hogy a szoba levegője lassankint úgy megtelik füsttel, hogy szinte harapni lehetne. Dolgozóhelyiségek ilyen füstös, szennyes levegőjét is meg lehet ugyan szokni, de a foly-ton ilyen levegőben élő ember szeme könnyezős lesz, a szeme hejai megvörösödnek, kötőhártyájuk hurutos-sá válik. A nehezen gyógyítható, ki-kiujuló makacs szem-hurutuak többnyire a füstös levegő az oka. Még inkább

Merkur kerékpárok

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárból 20 kor., alkatrészekből és gumikból 20% árengedm. részesülnek. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld

DÉRY EDE

legfinomabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljes jótállás mellett. Csekély havi részletfizetésre. — Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. — kerékpár és varrógép nagyraktár

SZEGED.

meg megérzi a dohányfüst szembántó hatását, a ki csak úgy vetődik be a füstöntő tanyákra.

Rendjén való dolog tehát, hogy a szemfájós, könnyező szemű embernek az orvos el szokta tiltani a dohányzást, vagy ha irgalmasabb szívé az orvos, azt rendeli neki, hogy kerülje a mások füstjét, maga pedig szivarozzon, a mikor a szabad levegőn van.

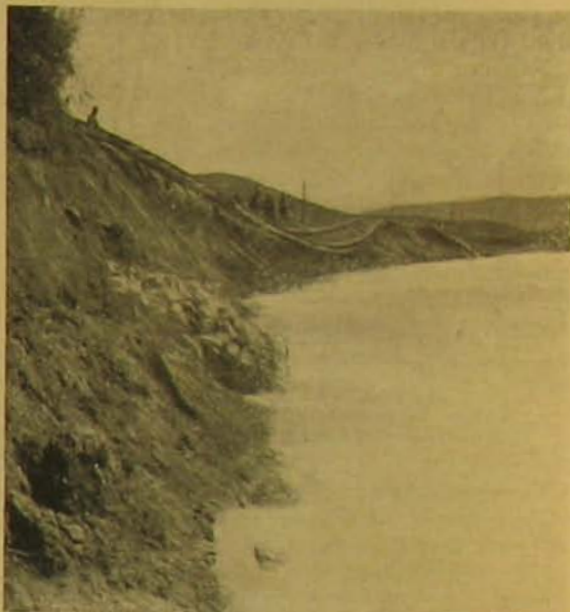
Nem ilyen hamar mutatkozik, de ha évek során kifejlődik, annál végzetesebbé válik a mérték nélkül való dohányzásnak a látóidegre való mérgező hatása.

Más okból is eredhet, de leginkább a nikotin hatásának róható föl a látásnak az a kellemetlen zavara, melyet a szemorvosok scotoma scintillans, villogó káprázás néven neveznek. Az ember szeme előtt egy kis folt jelenik meg, mely különösen olvasáskor hat zavaróan. Majd mindinkább táguló ívben kanyarodva, mindket szemnek ugyanamaz oldali látóterében zavarja a látást, afféle mulékony felevakságot okozván. A káprázás szüntével a látás megint megtisztul. Mig ez a mulékony, bár mind gyakrabban ismétlődő káprázás csak figyelmeztető jel a dohányzás mérséklésére, addig a látásnak lassankint való, de maradandó megromlása komolyabb, sőt végzetes baj. A növényi mérgek közül leginkább a kininnek és a féregűző szantoninnak vigyázatlan szedése folytán tapasztalták, hogy a beteg egyszerre csak megvakult a szemtükörrel a látóideg sorvadását lehetett megállapítani. Nem ilyen hirtelen való, de lassankint kifejlődő látóidegsorvadást okozhat az alkohol, meg a nikotin. Ködössé válik a látás, gyengül a távolbalátás élessége, egyszerűs mind a közelben való látás is megromlik; hiába változtatja az ember a szemüvegét, nem bír olvasni.

Rendszerint az alkohol meg a nikotin együttesen ostromolja a látóideg épségét. Eleinte a látásnak nagymértékű megromlása is teljesen meggyógyulhat, ha a beteg az ivást és dohányzást abban hagyja. Utóbb azonban, ha a látóidegben sorvadás kezdődött, már csak részben lehet a látást megóvni, a megvakulást föltartóztatni. Mint más mérgekre nézve is tudjuk, az alkohol és nikotin iránt is igen különböző az emberek fogékonyasága, azért sehogyssem lehet annak határát megvonni, hogy mit mondhatunk mérsékelt és mit szertelen mértékű dohányzásnak, de föltehetjük, hogy a ki erősebb dohányt szív, melynek nagyobb a nikotintartalma, hamarabb kerülhet bajba. Ezen alapszik az a törekvés, hogy a dohány nikotintartalmának csökkentésével, nikotintól mentes szivarok készítésével akarják a dohányzást ártalmatlanná tenni.

Hogy a látóidegsorvadás gerjesztésében a szeszivás bűnösebb-e vagy a dohányzás, nem lehet mindig eldönteni. Mi szemorvosok többnyire azt tapasztaljuk, hogy a betegek az iszákosságot inkább eltagadják, míg a mértékelen dohányzást szívesen megvallják, sőt szinte eldicsekszenek vele, hogy reggeltől estig ki nem veszik a pipát vagy a szivart a szájukból. Különösen a cigarettázók vallanak be ballatlan számokat, mikor ötvenhatvan darabra teszik a napi fogyasztást.

A vasuti közlekedésben olyan idegfárasztó munkát végeznek a lokomotív-vezetők, hogy szinte természetes dolog, hogy nagyon rászoknak a folytonos dohányzásra; még az evésről-ivásról is könnyebben lemondanak, mint a dohány-fogyasztásról. A vasuti alkalmazottak látásának időszakonként való megvizsgálása azért olyan fontos, mert a dohányzás meg a szeszivás folytán kifej-

Alámosott vasúti pálya Jablanicza előtt a temesvárosi vonalon.

lödő látóidegbajnak egyik nyilvánulása a színérzék megromlása: a színtévesztés. Még pedig éppen a forgalom biztonságát védő jelzőkészülékeken használt vörös és zöld szín biztos fölismerése gyengül meg, sőt annyira romolhat, hogy az ember nem lát különbséget a vörös meg a zöld fény között. Az ilyen megromlott látású, hibás színérzékű alkalmazottat csakugy el kell tiltani a forgalmi szolgálatról, mint a hogy nem lehet vasuti szolgálatra alkalmazni oly embert, a ki születésénél fogva színtévesztő.

KÉPEINKHEZ.

A krassó-szörénymegyei árvíz.

A mult heti számunkban már megemlékeztünk arról a borzalmas katasztrófáról, a melyet a mult hó 13-án előfordult óriási szélviharral párosult felhőszakadás Krassó-Szörény vármegye majdnem egész területén okozott. Napokon keresztül alig kaphatott birt az ország lakossága, sőt az intézkedésekre bivatott hatóságok is a rémes katasztrófáról, mert minden közlekedés, táviratozás és telefonázás megakadt az elemi csapás által sújtott vidéken. Így aztán csak akkor bontakozott ki az óriási szerencsétlenség a nagy közönség előtt, a maga borzalmas valóságában, mikor a közigazgatási és állami hatóságok és a katonai kirendeltségek át- meg átjárván az elpusztult vidéket, a valóságnak lehetőleg megfelelő jelentéseikben tárgyalták a katasztrófa borzalmisságát. Az eddigi hivatalos megállapítás szerint 146—150 ember lelte halálát a hullámsírbán, s ezenfelül több mint egy millióra rug az a károsseg, mit az árvíz az állatokban és a magán és kincstári vagyonban okozott. S az a kár különösen lesújtó ennél a szerencsétlen esetenél, hogy nemcsak ez évben károsodik a lakosság nagy része, hanem még a jövőben is azáltal, hogy a kavics és kőtörmelékkel elborított szántóföldek mindaddig, mig e

BUTOR

késpénzért v. részletfizetésre legjntányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.
 Képes árjegyzők ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

törvénnyel szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdésekre előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen, így a felesleges kérdézősködéseknek eleje vetéssék. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előtűzött válaszokat is.

K. A. cz. őrbv. Homonna és Fratyé F. M. A római katolikus egyház keletkezése összerakik Jézus Krisztus életével, a ki 30 éves korában maga mellé gyűjtötte apostolait és egyéb hivoit, a kiknek — 33-ban történt keresztre feszítettetéséig — hirdette tanait, a melyek még jelenleg is teljes eredetiségükben fennállanak. A tulajdonképeni keresztény egyházat azonban szent Péter alapította, még pedig Kr. halála után 33-ban a Szentlélek eljövetelekor, vagyis pünkösöd napján. Az apostolok ezen a napon ugyanis Szent Péterrel az élükön, Jeruzsálemben hirdették először Jézus tanait az egyszerű halászlegények az egybegyűlt zsidóknak, araboknak s más nemzetiségűeknek, a Szentlélek ihlete miatt — az összesereglettek anyanyelvén — oly meggyőzően hirdették Jézus igéit, hogy a hallgatók sorából egyszerre 5000-en jelentkeztek a keresztség felvételére. Az apostolok ezek után elazéledtek mindenűst, szent Péter pedig Rómába — a pogányok akkori kulturvárosába — ment, a hol rövid idő alatt nagyon sok pogányt térített meg. • Krisztus első földi helytartója, az első római püspök. A katolikus vallás innen nyerto római elnövezését. A »katolikus« szó pedig megfelel a magyar »egyetemes« kifejezésnek, a mely azt jelenti, hogy a kereszténység elterjedt az egész világon, uralkodó vallássá fejlődött, soha még nem szűnik, szóval örök időnkig fenn fog állani. A kereszténység naptári számítása Jézus születésakor kezdődött. A római és görög katolikus egyház között elvül jelentőségn különbségek nincsenek, mert a gör. katolikusok is a római pápa fennhatósága alatt állanak, ugyanazon hitben élnek, ugyanazon szentségeket használják, de szertartásaikban a szertartások nyelvében (görög nyelv) és a fegyelemben a római katolikus egyháztól különböznek. A görög kath. egyházban a papok nősülése megvan engedve, de ennek a felszentelés előtt kell történnie. A gör. kath. vallásnak jogi állása a római kath. vallással mindenben azonos. A mi a levelemben foglalt elszakadást illeti, mindketten tévedésben vannak, mert a görög kath. a rómaiaktól tulajdonképen sohasem szakáltak el, jóllehet voltak egyenlonségek és torzalkodások, a melyek azonban minil-

nyiszor békességben lettek elintézve. A szláv (görög) szertartás életbeléptetése Ciril és Metód hittérítők működésével esik össze, a kik az 5. században (400—500. évek között) Kr. születése után a még pogány szláv népeket a keresztény vallásra térítették. Ezen hittérítők, főleg arra való tekintettel, hogy a már megtérített és megkeresztelt szláv népek csak az esetben voltak hajlandók a római egyház kebelében megmaradni, ha az istentisztelet az általuk is érthető görög nyelven tartatik meg, a római szent széknek a görög nyelvnek a szertartásoknál leendő használatát javasolták, mely javaslatot a római pápa jóváhagyott. Így keletkezett az úgynevezett görög szertartás, vagyis a mosztani gör. kath. egyház. A keresztény vallás terjedése és térhőltése azonban szükségessé tették, hogy a római püspökségen kívül még más püspökségek is állítsanak fel. A bizanci püspökség Nagy Konstantin császár alatt (307—317 Kr. sz. u.) lett felállítva s az első konstantinápolyi püspök állítólag Metrophanes volt. A még egész ifjú s rohamosan tért hőlítő kath. egyházban azonban belviszályok dúltak. Nagy Theodosius császár ugyanis 381-ben Konstantinápolyba zsinatot hívott egybe, a mely azon határozatot hozta, hogy a konstantinápolyi püspök rangban és méltóságban a római püspök után következék, minthogy Konstantinápoly az új Róma. Ez volt az első kísérlet a széthúzásra s ezt követte még több is. Azt a kapcsolatot azonban, a mely a kelet püspökeit sz. Péter székéhez csatolta, Acacius patriárka bontotta fel, a ki III. Felix pápa ezért egyházi átokkal sújtott és ki is közesített. 519-ben Nagycsütörtökön ismét megtörtént az egyesülés, a mely azonban tökéletesen nem sikerült. A római pápa felsősége ellen nyíltan először Photius lépett fel, míg Mihály patriárka 1053-ban végleg szakított Rómával s az őt követő görög katolikusokkal megalakította a jelenlegi gör. keleti egyházat, a mely dogmáiban a római és görög kath. egyháztól teljesen eltér s a melynek látható feje jelenleg is az orosz czár. — Fratyé F. M.-nek még csak annyit, hogy »román katolikusok« nem léteznek.

B. J. őrmester. »Meglőtt férj!« »Megbiusult férjgyilkosság!« »Szép asszony, derék legény!« című — czimekben tulságosan guzdag, de lényegben szegény — közleménye nem közölhető. Csak pár nappal előbb látta két izben is a szép asszonyt és derék legényt nagyon is feltűnő gyanus körülmények között, ugyanakkor látásból és névleg is megismerte őket, az ezek után pár napra megtörtént esetnek más irányban való nyomozása

MOSKOVITS
MEGELŐZÖTT!
MOSKOVITS
ANATOMIAI
CZIPÖGYÁR R.T.
BUDAPEST
RÁKÓCZI ÚT 6

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz. Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbőrből készített különlegességeinek szerződéses árban szállítását

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

AZ ERŐSÍTETT

CAPCINE (PAPRIKA) KENŐCS

Asz, köszvény, reuma, fejfájás, hűlés, idegbaj, mindennemű esonbántalmak ellen kitűnő hatásuak. Birekre menő hálaistok bizonyítják, hogy mily kitűnő hatásu van. Valódi csak nálam kapható. Kis tégely 1 K., nagy tégely 2 K.

Asz ár és 45 f. postaköltség beküldése után vagy utánvétel küldve

Szente Lajos gyógyszer. Budapest, Damjanich-utca 2.

tebát nem annyira a bűnügyi eseti titokzatosságból és bonyolultságából és nem is tájékozatlanságból, hanem inkább felületességéből eredőnek mondható.

FEJTŐRÖK.

Képtalány.

Betűtalány.

- eréz
- esző
- lom
- ándor
- ernáth
- lek
- amu
- oltán
- va
- énes

Számrejtvény.

2	2	2	2
3	3	3	3
6	6	6	6
9	9	9	9
5	6	4	5

Ezen számok úgy helyezendők el, hogy a függőleges sorok összege 25, a vízszinteseké 20 legyen.

Megfejtési határidő: 1910 július 11

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet királyné Sanatorium-sorsjegy lesz kiosorolva.

Lapunk folyó évi 23. számában közölt fejtörők helyes megfejtése:

Képtalány: *„Elélhetünk minden öröm, de nem minden remény nélkül.”* — Minutalány: *„Aviatika.”* — Betűtalány: *„Páros élet.”*

Helyesen megfejtették: Termeg József csendőr Félégyháza, Kelemen Lajos és Kisberdányi Mihály csendőrök Budapest, Kiss Jeremiás csendőr Ujezász.

A kiosorolt Erzsébet királyné sanatorium-sorsjegyvel Termeg József csendőrnek Félégyházára elküldöttük.

HIVATALOS RÉSZ.

Körrendelet.

A félárú vasuti menetdíjkezdvezmény életbeléptetése tárgyában a közös badugyminister úrral egyetértőleg és az 1910. évi 18. az. rendeleti közlönyben közzétett 4982 eln. sz. körrendelet kapcsában a következőket közlöm:

1. A m. kir. államvasutakon és a kezelése alatt álló helyi érdekű és magán vasutakon az 50%-os vasuti menetdíjkezdvezmény (félárú polgári menetjegy) a szolgálaton kívüli utazásoknál az alább felsorolt katonaszemélyeknek engedélyeztetett, és pedig:

a) az összes fegyveres erő (a m. kir. és a m. kir. borvát-szlovon csendőrséget beleértve «E—26. B. határozmányok») tényleges állományú és nyugdíjas tábornokainak, törzs- és főtisztjeinek, gazdasági tiszteknek, lelkészeknek, badbíráknak, katona (bonvéd) orvosoknak, csapatszámvivőknek, katonai (bonvéd) tisztviselőknak, karmestereknek, valamint egyéb bavidijasoknak [katonai (bonvédségi) nevelő és képző intézetek, tiszt leánynevelő intézetek tanszemélyzetének, rendkívüli polgári tanszemélyzet kivételével] és a rangosztályba nem sorolt bavidijasoknak, ha egyenruhában, vagy igazolvánnyal polgári (sport) öltözetben utaznak;

b) az összes fegyveres erő zászlósainak (tengerész-zászlósoknak, gazdasági-, élelmező-tiszthelyetteseknek, segédorvos-, csapatszámvivő- és élelmező járulnok-helyetteseknek), badapródoknak, tengerészapródoknak és tengerészjelölteknek, növendékeknek, élelmező-jelölteknek, segédszámistisztelőteknek, számgyakornokoknak, gyógyszerészügyi-, katonai építészeti-, szám- és katonai (honvédségi) állatorvosgyakornokoknak], ha egyenruhában utaznak.

2. A szóban lévő menetdíjkezdvezmények igénybe vétele tekintetében polgári ruhában való utazásnál az E—26-boz szolgálati könyvben megjelölt igazolványok továbbra is érvényben maradnak.

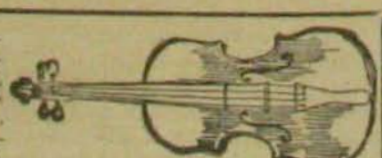
Azon rangosztályba nem sorolt bavidijasok, akik polgári ruhát viselni nem jogosultak, s ennél fogva a vasut-igazgatás által e célra kiadott igazolványok birtokában nincsenek, az említett menetdíjkezdvezményt egyenruhában való utazás alkalmából csak a részükre az előjáró parancsnokság (hatóság, intézet, nyilvántartó hatóság) által a csatolt minta (1. melléklet) szerint évről-évre újra kiállítandó igazolvány alapján vehetik igénybe. Ez igazolvány az illető parancsnokságnál (hatóságnál, stb.) őrizendő és csak a szolgálaton kívüli utazás tartamára adható ki. Ily igazolvány nélkül a rangosztályba nem sorolt bavidijasok csak az eddigi 33%-os menetdíjkezdvezményt vehetik igénybe.

Egyebekben a katona (honvédségi) személyek szolgálaton kívüli utazásaira nézve az E—26-boz szolgálati könyvben (5—8. lapoldalon) foglalt határozmányok továbbra is érvényben maradnak, oly módosítással azonban, hogy a szolgálaton kívüli viszonyban levő tisztek — szolgálaton kívüli utazásoknál — menetdíjkezdvezményre igényyel nem bírnak.

3. Szolgálaton kívüli utazásoknál 1—20 kilométerig bezárólag az 1. pontban a) és b) alatt felsorolt katona

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olcsó linom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszertész-műve. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, czimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfuvó-hangszer, húr, stb., míg Reményi legújabb képes-árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-n. 58.** Külön költségteljes díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kereshető.

(honvédségi és csendőr) személyek a rendes polgári menetdíjat fizetik.*

4. Az 50%-os menetdíjkedvezményre a vasúti igazgatás által kiállított igazolvány alapján igényük van továbbá a családfővel egy háztartásban élő feleségnek és az ellátatlan gyermekeknek, végül az 1. pont a) alatt említett katonai (honvédségi és csendőr) személyek valamely állandó ellátást élvező özvegyeinek és árváinak.**

E vasúti igazolványok az említett házaatársaknak és gyermekeknek, esetről-esetre a családfő (illetőleg az özvegy és árvák részéről önmaguk, vagy gyámjuk) által a m. kir. államvasutak igazgatóságához (Budapest VI., Andrássy út 75.), vagy a legközelebbi államvasúti üzletvezetőséghez intézendő kérvények alapján állíttatnak ki.

Államvasúti üzletvezetőség Aradon, Budapesten, Debreczenben, Kolozsvárt, Miskolcon, Szegeden, Szombathelyen és Zágrábban van.

A bélyegmentes folyamodványok a csatolt minta (2. melléklet) szerint szerkesztendők.

Az igényjogosultság igazolására és ily kérvényeknek hivatalos pecséttel való ellátására a 3. mellékleten felsorolt parancsnokságok (hatóságok, stb.) vannak hivatva.

A kérvény adatainak az anyakönyvi lap, özvegyeknél és árváknál pedig a nyilvántartó hatóságok által vezetett nyilvántartási segédletek adataival egyezni kell, a miért a kérvényben felhozottakat igazoló parancsnokság (hatóság, stb.) szavattal.

5. A határozmányok azonnal hatályba lépnek.

A fenti változások folytán az E-26-hoz szolgálati könyvben (5-8. lapoldalon) szükséges helyesbítések a legközelebbi pótlékba fölvételnek.

Kelt Budapesten, 1910. évi június hó 16. án.

Hazni Somu, s. k.

Csapattest (hatóság, intézet).

Minta. (1. melléklet.)

Igazolvány

(érvényes 1911. évre).

N. N. (név, rendfokozat) részére, aki mint rangosztályba nem sorolt bavidijas a m. kir. államvasutakon és a kezelése alatt álló helyierdekű és maganvasutakon ez igazolvány előmutatása mellett a III. kocsiosztályban egy fél III. osztályú jegy váltása mellett utazhatik.

Kelt _____

A tulajdonos aláírása.

Parancsnokság (hatóság, intézet) aláírása.

(P. H.)

Megjegyzés. Ez igazolvány az előjáró parancsnokságnál (hatóságnál, stb.) megőrzendő és az igényjogosultnak csakúgy szolgálaton kívüli utazás tartamára szolgáltatandó ki.

* Figyelmeztetek, hogy e katonai (honvédségi és csendőr) személyek a 20 kilométeren alul tett utazásai alkalmából a polgári díjszabás szerint jelentékevényen mérsékelt, 30 menetjegyet tartalmazó jegylévelet igénybe vehetik.

** Két gyermek 4 és 10 év között az illető kocsiosztályban egy félárú jeggyel utazhatik.

Minta (2. melléklet).

Csapattest (hatóság, intézet).

A kérelmező neve és rendfokozata (jellege).

A m. kir. államvasutak igazgatóságának

(A I.)

Budapest.

vagy

Üzletvezetőségének

Alulírott az államvasutak 1910. évi Hivatalos Lapjának 30. számában foglalt ad 164481 A I b számú intézkedésére való utalással, félárú jegy váltására jogosító igazolvány kiállítását kéri _____ től _____

és vissza _____ ig _____ ig.

1. A vele közös háztartásban élő _____

_____ nevű felesége (illetve a nyugdíjas özvegy saját maga) részére.

2. Otthon nevelt, vagy máshol elhelyezett, de még keresetképtelen és általa eltartott _____ nevű _____ éves gyermeke részére kinek foglalkozása _____

_____ nevű _____ éves gyermeke részére, kinek foglalkozása _____

191. évi _____ hó

A kérelmező sajátkezű névaláírása (vezetéknev és keresztnév). Szolgálati minősége (rendfokozata)

(tényleges, nyugdíjas).

Alulírott _____ előjáró parancsnokság nyilvántartó hatóság a fentebb közölt adatok helyességét ezennel igazolja.

191. évi _____ hó _____ n.

Az előjáró parancsnok _____

A nyilvántartó hatóság parancsnokának aláírása.

Hivatali pecsét.

Megjegyzés. A kérvények postai szállítása portókoteles.

3. melléklet.

A kérvény adatait igazolják.

I. Tényleges állományú katonai egyéneknek.

1. A m. kir. honvédségnél:

a) a m. kir. honvédelmi ministeriumban, az I., II. és III. csoportfőnökök, továbbá osztályvezetők úgy saját személyük, valamint az alájuk rendelt személyzetnek;

b) a honvéd főparancsnokságnál a honvéd főparancsnokság vezérkari főnöke, úgy saját személye, valamint a beosztott igé nyjogosult egyéneknek.

c) a honvéd lovassági felügyelő, a honvéd lovassági felügyelő vezérkari főnöke, úgy saját személye, valamint a beosztott igényjogosult egyéneknek;

d) a honvéd kerületi parancsnokságnál, a honvéd kerületi parancsnok, úgy saját személye, valamint alárendelt személyzetének;

e) a csapattestek vagy intézetek (honvéd hatóságok, parancsnokságok) összes igényjogosult egyéneinek, az illető parancsnok (főnök stb.).

2. A m. kir. és m. kir. horvát-szlavon csendőrségnél:

a) a m. kir. honvédelmi ministeriumban a 16. osztály vezetője, saját személye és az alárendelt személyzetnek;

A magyar királyi csendőrség szives figyelmébe!!

Minden csendőr, ki órát, ékszer, gramofont vagy bármily más relikviát akar vásárolni, nálam következőképen bejuthat: 40 kor.-ig havi 4-5 kor., 60 kor.-ig havi 5-6 kor., 80 kor.-ig havi 7-8 kor., 100 kor.-ig havi 9-10 kor., 150 kor.-ig havi 12 kor., 200 kor.-ig havi 18 kor. Ezen felül egyezség szerinti. Az óráknál 10 évi jótállás, feltétlen tisztességes kiszolgálás. — 1 gramofon kitűnő kivitelű, 20 darabban (10 nagy dupla lemezzel, 100 tárlal), portómentesen 100 kor., havi 8 kor. részletekben. Több részletnél azívesen hátró jóvők, mintán évi bérletjegy van. Kérjen árjegyzéket.

Brucker Győző Nándor és Tsa

magyar műórá és műótvös

Győr, Kazinczy-u. 15. sz.

b) a csendőrfelügyelőségnek a csendőrfelügyelő, saját személye, valamint az alárendelt személyzetnek;

c) a csendőrkerületi parancsnokságoknál a csendőrkerületi parancsnok, saját személye, valamint a törzsnél és a külső állomásokon beosztott személyzetnek.

3. Tényleges állományú tábornokok, a kik beosztásuknál fogva, a fenti 1—2. pont alatt nem soroltattak fel, saját személyük és segédtiszteik kérvényét.

II. A várakozási illetményenyl szabadságolt
egyeneknek:

az állománytestek.

III. Nyugállományú egyéneknek (özvegyeknek és
árváknak):

a nyilvántartó hatóság.

Különítményfelállítás.

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület lőcsei szárnyának területén, Tátralomniczon és a kassai szárny területén Stószon, 1910 június 16-án, továbbá a m. kir. VI. sz. csendőrkerület soproni szárnyának területén Balfon, 1910 június 15-én, végül a m. kir. VIII. sz. csendőrkerület aradi szárnyának területén Menybázán, 1910 június 20-án egy-egy 2—2 főből álló különítmény állítottatott fel.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okirattalag megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Simkó János őrmester és Molnár Sámuel I. ez. őrmester, a VI. sz. csendőrkerület állományában, hosszabb csendőrségi szolgálati idejük alatt, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó és eredményes tevékenységükért.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Gál Ferencz ujvideki szárnybeli ezimz. őrmester, a közbiztonsági szolgálat terén hosszas szolgálati ideje alatt tanusított szorgalmaért és eredményes tevékenységeért és célirányos vezetéseért.

Előléptettek:

1910 június hó 1-ével:

A m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:
Nagy Imre.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Kovács György II., Hatala Mihály és Kovács György I.

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:
Hunyadi János,

A m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában:
Berkes József és Magyarits Mihály,

A m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:
Komlói Károly és Németh József I.,

A m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:
Kis János I., Salló Imre, Biró János és Jankó Gusztáv,

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:
Vajda Árpád és Keresztesi Zúkariás őrsv. ez. őrmesterek, *őrmesterekké*; továbbá,

1910. évi június hó 13-ával:

A m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában:
Füstös Ferencz, Simon János I., Szolcsánszky Antal, Árvai István, Csepri Kúlmán, Nagy Károly I., Horváth Sándor, Valuch Lipót, Geleta Lajos, Veszerle Ignác, Egri István, Tandli János, Gledura Sándor, Janek József és Felber Elek őrsvezetők, *czimzetes őrmesterekké*; végül

Az öt évi csendőrségi szolgálat betöltése után:
1910. évi június hó 16-ával:

A m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:
Krisztyán István csendőr, *csendőr czimzetes őrsvezetővé*.

Schwáb József műórás és ékszerész
Szabadka, Rudics-n.

A m. kir. csendőrség szives figyelmébe! Az a csendőr, aki órát, ékszeri áhár vásárolni, úgy készítsen, mint részlete, forduljon olyan üzlethez, amely rövid 1—2 óra alatt kizárólag csak a csendőrségtől 120 elismerő levelben részesült, ezen elismerést csak azért értek el, mivel a saját kézből szabályozott óra egy hó alatt legfeljebb csak 3 percet különbözhet. Kerem, szíveskedjenek mintákat kérni. A mintáknak ára 8 koronától feljebb.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... *Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek* *dus választékban.* ...

A kiadásunkban megjelent Csendőrségi Lexikon II. kiadásából már csak kevés példány van raktáron, ajánlatos azok mielőbbi beszerzése 4 K kedvezményes áron, mely 1 K részletekben is fizethető.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
 Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
 minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Csavargók.

Irta: Székely Vladimír, m. kir. budapesti rendőrfogalmazó.

A mai büntetőjogászoknak a figyelme mintha általában lesiklott volna a nagy, megrögzött bűntevőkről. Az utonálló, a gyilkos, a többszöri betörő s egyéb ilyen jeles bűnkiválóságok erősen csak másodsorban jönnek tekintetbe. Bejött már a mai kornak kutató szellemében — s az alól azok sem vonhatták ki magok, a kik a bűnelhárítás s megtorlás útjait s módjait készítik elő, — hogy ne az adott eseteken, a kész eredményeken tünöljünk, hanem *visszafelé* is szegezzük tekintetünket. Addig, míg azokhoz a forrásokhoz el nem érünk, a honnan zavarosan törnek elő a bűnök vízei, hogy körülhálózzuk és titassák ezt a mi társadalmunkat.

Egészen azonosan, a hogy a történelemtudomány nem elégszik meg ma királyok születésének s életének feljegyzésével, háborúk, csaták és a nemzetek életében fontosabb időpontok lemásolásával, hanem *oknyomozón* igyekszik visszaadni a régmúltak történetét, s mikor rámutat arra, hogy minő lelki, erkölcsi s gazdasági okok váltották ki ezt vagy azt a művelődésfejezetet, állameleti lendületet vagy hanyatlást, azonképen a büntetőjog tudománya is elmerül a bűnös világ alkotó elemeinek sajátos lelki s kialakulási folyamataiban s a *végokoknál* igyekszik megállapodni. Hogy azok megismerésével s feltüntetésével állapítsa meg a bűnmegelőzés, s elhárítás jövőbeni irányait. Mert a bűnözés hatalmas elotörtetése kézzelfoghatólag mutat arra, hogy sok tekintetben eltevesztette az igazságszolgáltatás a maga feladatait, mikor purgrafusos guzba kötött mindent s tekintet nélkül csak a *megtorlásnak* ölt.

Ennek az újabb felfogásnak köszönhetjük a büntető novellának sok új keletű intézkedéseit, mint a minő a feltételes elítélés intézménye s általában a fiatalokakkal szemben követendő ma már egészen megváltozott eljárás. A *miről*, a *hogy* fokozottan jó számba.

A *fiatal bűnösre* már nem huzzák rá egyszerűen a purgrafust. Tanulmány tárgyává teszik, hogy nem-e az erkölcsi elhagyatottság, a bűnre csábító környezet; elhűség, züllöttség tette-e bűnössé. És azon vannak, hogy azokat az okokat, melyek bűnösségét eredményezték, elbírítsák az utjából . . . a törvény büntető keze se

érje még, hanem adassék mód megjavulására, megtéréseire. Vissza kell hódítani a bűntől a maga zsákmányát, türelemmel, emberszeretettel s segíttéssel, hogy ne legyen utána nővő nemzedéke a hadseregnek. A kit csak szerencsétlen körülményei, erkölcsi neveltégének hiánya sodortak bele a bűnözésbe, mentessék meg, ha egy szikrányi becsület s tisztességérzet lakik még benne.

De viszont aztán legyünk könyörtelenek s mélységesen szigorúak, a hól a javulás lehetősége már nincs meg. Megrögzött, egyre visszaeső bűnösöknél, kikkel szemben esütörtököt mond a türelem s a büntetés is — nincs helye a kiméletnek. Azokat értelmetlenül kell tenni, s előtérbe lép ezzel a büntetőnovellának másik irányzata, a melyben fokozott szigorral párosul a megtorlás, a mikor a visszaeső, szokásos bűnösöket kétszeresen súlyosabb szabadságvesztéssel sújtja, mint a hogy az eddig volt.

Osszefüggésben van ez, s úgy egészen hozzásimul azokhoz a fejtegetésekhez, a melyek most már évek óta a különböző nemzetközi büntetőjogi egyesületekben vannak vitapontokká téve.

Ne helyezzük e — erről folyik a vita, melynek eredményei előbb-utóbb minden állam büntetőtorvényeiben lesznek láthatókká — a *közvesztélyes cselekmény* fogalmát a *büntető cselekmény* helyébe?! Egy kicsit tudományosan, tehát homályosan van ez mondva, úgy-e bár! Értelme az volna, ha valamely büntető cselekmény elbírálásánál ne legyen-e inkább a fontosabb és döntőbb annak *közvesztélyes* voltának a mérlegelése, s folytatva: egy-egy bűnös feletti ítélkezésnél ne legyen-e a tekintetben, hogy mi történjék vele, az az irányadó, hogy mennyiben *közvesztélyes* az az ember, vagy sem.

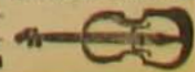
Megoshatik tehát, hogy egy gyilkossal szemben sokkal enyhébb elbűnbást mond ki az illetőn megszerkesztett törvény, mint egy egyszerű munkakerülő csavargóval szemben. A „gyilkos” lelken emberölés szárad ugyan, feltékenységében megölte feleségét, ki megesalta.

A csavargóról azonban hebizonyosodik, hogy megütöködött munkakerülő s minden rossz talaja lehet ez az ember . . . korán övni kell tőle a társadalmat, szabadságtól jó clevo megfosztani, mielőtt nagyon és folytonosan is ártalmára lehetne a társadalmunk.

A „gyilkost” az esküdtszék: „a népilet”, sokszor

Első magyar vill. erőre berend. hangszergyár STOWASSER JÁNOS ósásári és királyi udvari szállító, honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerszédött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerszédítője, az Ocskai és a szabadsálmazotti Rákóczi tárogató felalálója Budapest, Lánoshíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvós hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára.**

fel is menti ma már. E tekintetben tebát közelebb jutottunk abhoz az irányzathoz, melyet a büntető jogtudósok már magukénak vallanak, a csavargóval szemben azonban?!... nos hát, itt még a régi csapásokon baladunk, de egyre surgetik már törvénytervezetek alakjában is a csavargás s összekötöttén vele a koldusügy rendezését.

Szinte bocsánatot kell kérnem, hogy ennyire a mindig szürke elméletbe való belovaglással kezdtem meg fejtegetéseimet, de hozzátartozik ez is azoknak a gyakorlati fejtegetéseknek bűntényéhez, a miket alább elmondandó leszek.

Ujabb időben ugyanis ep a fent vázolt felfogásokból kiindulva, mindjobban kezdenek foglalkozni elméleti jogtudósok és gyakorlati szakemberek a csavargás- és koldusüggyel. Valamennyinek véleménye megegyezik abban, hogy *elintézellen* kérdés ez. Azelőtt felületesen átsiklottunk rajta. A tapasztalatok pedig hova-tovább mind meggyőzőbben utalnak rá, hogy részben az alkalmi és egészen a szokásos csavargók és koldusok között kell keresni a későbbi bűnözők tömeget.

A csavargás a bűn iskolája. Henyeségből, téltlenség-ből születik a bűn, az az előkészítő tanfolyama és ha sikeresen szemben akarnak szállni a napjainkban bizony meglehetősen növekvő bűnözéssel, a csavargás és koldulás bivei között kell rendet teremtünk. Ember-szerető intézményekkel egyrészt, munkára kényszerítő dologházakkal másrészt. Ezzel a bűnözők világából elpusztítjuk a közkatonaállományt. Csavargókból, koldusokból toborzódik ez össze többnyire... melyből minduntalan és következetesen kerülnek ki — sarzsik: igazán bűnőkre, tolvajlásra, utonállásra, s szelhámosagra kész alakok. No de nézzük ezeket szemtől szembe!

*

Mennyi csavargó van Magyarországon?! Igazi, szokásos csavargó. Erre természetesen a népszámlálás adatai nem igen adnak statisztikát, a csavargó talán bele sem kerül. Különben is furán festene a foglalkozásbeli rovatok között, mint nem foglalkozásbeli. A rendészeti hatóságok erre vonatkozólag itt-ott gyűjtött adatai pedig nem valami mérvadók.

Némileg megközelítő adatokat nyújt a budapesti rendőrség statisztikája. Állapodjunk is itt meg és csak ezután ránduljunk ki vidékre.

A budapesti fog- és tolonczház 1909. évi legutóbbi jelentése szerint csavargás miatt el volt ott zárva: 2549 férfi és 342 nő. Tiltott visszatérés miatt, a mi többé-kevésbé szintén a csavargás skálájába esik: 2041 férfi 679 nő. Hozzávetjük még a koldulás miatt bezártakat: 847 férfi és 318 nő. Ez összesen 5347 férfi és 1339 nő.

Egy kis százalékos számítás szerint tehát Budapesten

ez az ember közül mintegy *hiz* csavargó van, a ki vándor-madár módjára ide-odaszáll, kenyere, foglalkozása nincs, s kit tebát a kényszer, az alkalom könnyen megnevel-bet tolvajnak. Jött-mentek táborra ez, de bőven vannak köztök helybeli csavargók. Ezek az igazi csavargók, kikben már van közös vonás, sőt valami laza szerve-zettség is.

Ki nem hallott a jasszokról, Budapestnek e különleges mobjáról?! Ez egy egészen külön budapesti csavargó typus, mely nem rokon sem a nápolyi lomha, sűtkerező lazzaronival, sem a párisi gonosztevő apache-al, s talán legközelebb a bécsi csibészbadhoz áll, melyet Platennek kereszteltek el a bécsiek.

A budapesti jassznép méltóságai és közkatonái a külvárosok sőpredékéből kerül ki. Ott nőnek az utcza porában. Apjuk talán nem is volt, az anyjuk pedig? Valami szegény cselédleány, vagy gyári munkásnő, ki szeretkezésének vadvirágával nem sokat törődhetik. A kis virág az utszélén marad.

Az utcza porában nőtt gyermek pedig mindig szomorú lótvány. A mint ott gondtalanul és rongyosan végig-hancurozza a napot, még a játéka is más. A csinyek már apró lopkodások, a bravurok tépázások és kölcsönös fejbeverések. Védtelenül van így kidobva a gyerek annak a sok brutalitásnak és romlottságnak, mely az utcza szeméjén megerem.

A főváros százával szolgáltatja ezeket a csavargó gyerektypusokat, a kik jobbra félnek az „uj javító-tól”, mint a hogy a gyermekmenhelyet elnevezték. Az utczacsatangolás, a csavargás vágyát viszi bele a gyermeklelkébe, melyet a szabadsággal téveszt össze... bilincenek nézi a fegyelmet, s börtönnek azt a helyet, mely ágyról, ételről s tanító szóról gondoskodik ugyan, de nem adja vissza annak a kis csavargónak a természetet. A hogy ő képzei el a bérkaszányákkal szegély-zett és aszfalttal leteregtetett utcákat és tereket, a városliget bokrait, hol szabadon móka s csinyek után futkározhatott. És — bonvágya támad.

Elmondjuk a kis G. Tibor esetét.

Csavargó-csibész fiú volt. Mindössze tizenhárom éves. De már kirakatokat nyitogatott. Elfogták a gyermekvédő liga jóvoltából egy vidéki gyermekmenhelyre vitték. Közbe ama bizonyos kirakatnyitások miatt felhívták Budapestre a tárgyalásra. A bíróság egy évi fogházra ítélte, és nyomban felfüggesztette az ítélet végrehajtását.

— Formadolog ez, fiam! — szolt jószágosan a bíró — úgy is a menhelyen maradsz. De jól viseld magad. Tibi hálás volt és megköszönte. S ezzel vigan elindult a Ligának egy emberével a keleti pályaudvarra. A mint az emeletes bérkaszányák között baladt, furcsa érzések lepték meg.

Mint a kiben az emlékek ébrednek fel!

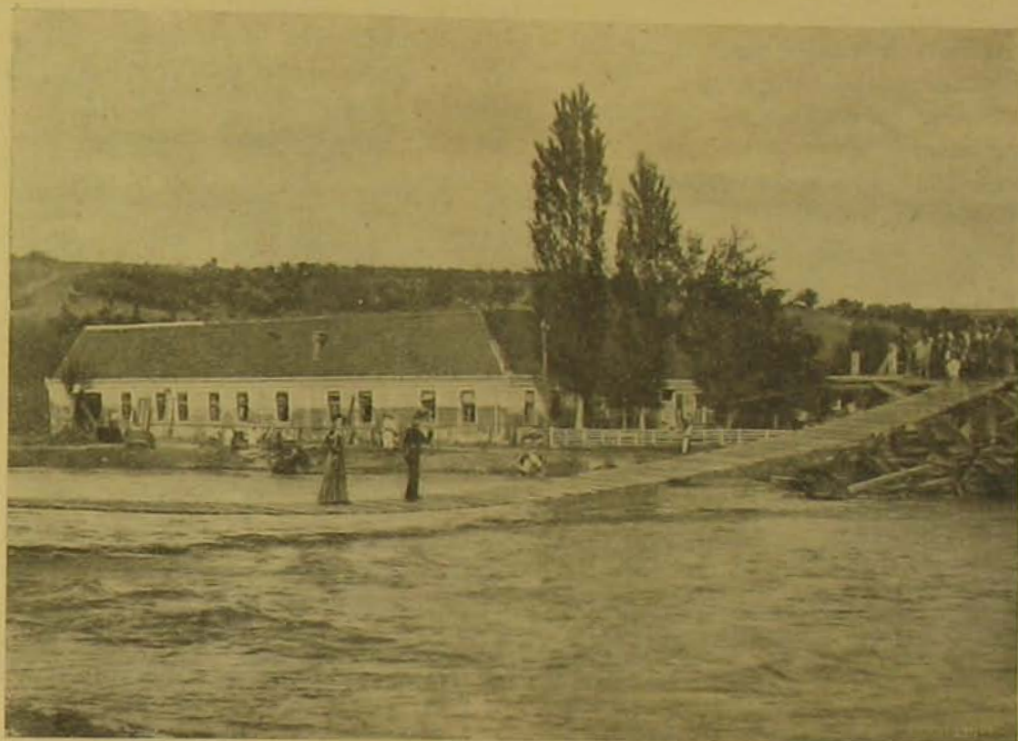
Olyan szépen, gyorsan mentek a villamosok.

A legjobb órák,

legezolidabb ékzerek, egyszerűtől a legdrágábig, úgy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műrészlel Szegeden.
Javitások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

A bozovicsi ideiglenes fahíd. A híd melletti szállónál látszik, hogy az ár a felső ablakokig ért fel, a szálló melletti házakat az ár elsodorta.

Az árviz pusztítása a bozovica—stájerlaki országon.

A krassószőrénymegyei árviz.

— Bárcsak felkapaszkodhatnék! — sóhajtott Tibi.

— Esti Ujság! A Nap! — kiabalta össze-vissza a sok gyerekrikkanca.

Oh, bárcsak köztök szaladgálhatna.

Most egy gyümölcsösökofa mellett ment el. Az aszszonyság nagyban pörölt valami fehérréppel.

Milyen egyszerűen lehetne most egy narancsot lopni! Az Almássy-téren mentek át.

Nini, itt a Pista, a Tóni! Régi kenyerespajtásai. Azok is meglátták a szomorúan ballagó Tibit. Szánakozva néztek rajta végig, aztán gunyosan kacagtak.

— Tibi, mi lesz belőled? Az új javítóban vagy? No elég jámbor vagy hozzá. Gyere egy kis srenkre!

Tibi végkép elkeseredett. És egyszerre se szó, se beszéd, megugrott a kísérlőjétől.

A pesti utcák között, a pesti csibészek között... az ő otthonába, az ő földijeibe. Este már lopni ment...

Hát bizony ilyen láthatatlan szálak kötik a csavargót kóbor világához, melyeket nem lehet egyszerre elszakítani, síttyet hány a rongyoknak, az éhségnek, a büntetésnek is.

Mire megnő a pesti utcacsibész, akkorára lesz belőle csak igazi jassz, ha ugyan megvan hozzá a kvalifikáció. Nem minden csibész lehet azzá. Diadalmas kocsmái verekedések, sikerült oldalbetörések, egy pár zsaru (rendőr) lefőzése... ezek avatják fel erre. Amolyan magyar virtushajhászat a csavargó torzvilágításában. És még egy kell! Legyen szeretője. «Tyúk» nélkül semmitsem ér a kakaskodás. Az nem baj, ha a jassz «tyúkját» is a rendőrség tartja nyilván.

Igy fest a budapesti csavargó. Idő, alkalom s bandája határozza aztán meg, hogy melyik betörésben, zsebtolvajlásban, sőt utonállásban lesz nagygyá.

A csavargó típusnak még egy másik fajtájáról kell megemlékeznünk. Még szomorubb s gyatrább, de szintén belekivánczol a tollam alá. Ez a *lánycsavargó*.

Ott születik és él, a bol a fiúcsibész. Az utcán, a porban nevelődik. Nem csinykedik, nem lop, de annál is rosszabb, a mit tanul. Mit szóljunk például ahhoz a fakóarczu, csitri kis lányhoz, ki ott csavarog a városligetben.

— Bácsi! — sipítja s ezzel rád néz szemérmetlenül, hogy lehetetlen nem tudni, mire céloz a lokrok felé mutató gesztussal. Magad is elpirulsz, mikor újra folytatja:

— Bácsi, nem sokat kérek!

Ez az igazi csavargó-romlottság. Utczalánya lesz az utcacsavargó, s feltartóztathatatlanul balad a prostitúció szennyje felé. És hogy halad?!

Nem is oly rég véletlenül egy elhagyatott utczában épületes kis párbeszéd föltanuja voltam.

— Eredj el tőlem, te csitri! — szólt rá egy kikenődött fiatal lány egy másik valamivel fiatalabbnak

látzó lányra — még együtt megcsipnek a kibererek (detektívek) és nekem is bajom lesz.

— No azért nem kell olyan büszkének lenni. Ujévre nekem is lesz szabadságos kis könyvem, akkor megleszek tizenbét éves. Majd akkor én utánam jársz... mert te mindig mafila voltál, én meg mindig jobban értettem a férfiakhoz.

És a kis kurta szoknyás duzzogva tovább állt.

Változatos szeszélyes ezeknek a lánycsavargóknak sora. A rendőri «hejegyzésig» — korhoz kötött sok salakot szed fel utjában. Az utcán, a ligetben a csibész s jassz társadalomba beleilleszkedik. Más szeretőre tesz szert s a tolvajszerető is legalább tolvajcinkost, részest, orgazdát teremt belőle. A prostituáltak zöme egyáltalában a nagyvárosok szemétdombján mindig összefolyik a csavargó söpredékkel. A homályba vesző utca, a füstös lebuajok, az éjszaka dinom-dánomja összehozza őket. Sőt ebbe az ingoványba még a szerelem szava is betéved.

Az utca lánya és fia így kerül egymás mellé: együtt vannak, együtt élnek lelki és testi közösségben. A selyemfü (striczi) rendszer ez, a csavargóvilág külön *házassági formája*.

Nincs az a fekete éjszaka, melybe egy-egy fehér sugar bele nem derengene, nincs az a feketelelkű s elaljasodott gonosztevő, kinek lágy pillanatai nem lennének, de főképen mégis az érdek szól a mellett, hogy a csavargó, a jassz a maga módja szerint «feleségtársat» tartson. Az éjszakák néha oly hidegek, s sehogysem találkozik tolvajzsákmány... ilyenkor meleg otthonra talál a prostituált szobájában. Néhol pedig megnövekednek a rendőrség Argusszeméi, holmi alkalmatlan razziak kísértének, biztos buvóhely akkor is a prostituált otthona. És ha kifogy az aprópénz, a jólkereső utcai lány az, a ki szívesen dugdos az ő szíve jasszjának egy kis zsebpénzt.

Megezik végül, hogy ép az imént került ki a tolvajcsavargó a tolonczházból, a börtönből krajczár s terv nélkül. Hol kínálkozik alkalmasabb menedék, ha nem a szíve választottjánál?

Igazi jelenetek a mélységből ezek... az éjszaka homályában szövődnek zig-zeg utcákban, lefüggönyözött ablakocskák megett.

Van végül a budapesti s általában a városi csavargóvilágnak még egy jellemző típusa. Ez a *lettári csavargó*.

A kik elvből csavargók, azért, hogy — lezárathassák magukat. Részeges, nyomorult senkiemberek, kiknek a rendőrség s a tolonczház az otthonuk. Külön lista és elbánás alatt is vannak ott. Apróceprő munkát végeznek, s a borraivalót szorgalmasan gyűjtik. Szomorúan várnak aztán a szabadulás napjára, s első dolguk, hogy megint leigyak magukat, s valamelyik rendőrrel egy kis műcsetapatét rendezzenek.

Ha fáj a feje

ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmákosabb migráint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógyszerésznél. Készítéskor Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesztén. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

A Mohádika község két részét összekötő híd helyén csak a két hídfő látható. A hidat, melyet a víz pozdorjává zúzott s a melyet meg sem találtak, palló helyettesíti.

A krassó-szörény megyei árvíz.

És boldogok, hogy megint bekerültek.
Nézzünk széjjel a vidéken a csavargók között!

A vidéki csavargó tulajdénképen szezonbeli. A napsugár költi ki. Télen a városban huzódik meg többnyire. A hóval fedett mezők, a hideg süvítő szél belekergetik az egész rongyos hadat a kőházak lebujaiba.

Az első melegebb napsugárral aztán nevezetes változások történnek. A helybeli typosok szorgalmasan megmaradnak ott, a hová az első tolvajlás emléke köti, az országut és bokrok ostoba romantikus szegénylegényei vagy csak egyszerűen ténfergő koldusai pedig, kifelé vonulnak, hol puha pázsit az ágyuk s a csillagos ójzaka a takarójuk.

Ezek a szélrózsa irányában szerteszálló mezei hadak: az országutakon, mezőkön, erdőkön végigkóborló vagabondok. Sorsuk rokonvolta megteremti köztök az együttérzést, s annak nyomában jár a kölcsönös segítség. Néhanapján kerítéseken, fákön krétával mázolt jeleket láthatunk, melyekről azt hinnök, hogy pajkos gyermekek rajzolták oda.

Perlig ezek hiradások, intések, figyelmeztetök: egy külön nyelv. A csavargók nyelve.

Egy kerítésen például feltünedezik egy odarajzolt kör, átmetszett nyíllal.

Ilyenformán:

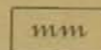

Bizonyos, hogy a csavargó rögtön sietősre veszi a dolgát, ha ezt meglátja, mert ez a hieroglifa csavargónyelven ezt jelenti:

— Kótródj gyorsan!

Csendőrlaktanya lehet a közelben.

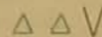
Ez a négyszög, benne vonások sem biztató:

— Vigyázz, kutya van a kertben! — jelenti.

A csavargó tudvalevőleg egyformán nem szereti a csendőrt s a kutyát. A kutya ugyan nem kér passust, de annál vigébban harap bele a lábikrába.

Két apró háromszög, mellette római ötös, már örvendetesebb hir.

— Csak két asszony van a házban! — jelenti. Oda már a mi kolduló csavargónk okvetlen bemegy. Az asszonyok szívesen ballgatják meg a megindító meséket s könnyebben nyílik az erszényük.

Már újra elszomorító a következő jel: kör benne kereszt.

— Itt csak munkát kaphatsz, egyéb semmit! — mondja. Mondani sem kell, hogy a vérbeli csavargó ide

ugyan be nem látogat. Nem sokkal különb ez a jelbeszéd sem: fordított kereszt, vasvilla mellette.

× ⊥

— Itt csak ételt lehet kapni, pénzt nem. Ez is ugyan valami, de hát honnan vegyen akkor palinkára valót a szomjas ipse!?

Kár volna azonban elvesztegelnünk az *egyéb* csavargók mellett, mikor a vidék bitang, gazdátlanul csel és terv nélkül kóborlók seregében, sajnos, még mindig a legjelentékenyebb szerepet a *zigányok* játsszák, a kik dologkerülő és kóborló természetü miatt még mindig nem tudtak beolvadni a társadalomba. Valósággal született csavargók, kiknek vérében van a *kóborlási szenvedély*.

Ennek a nomád fajnak a közbiztonságellenes voltát nem fejtegetjük bővebben, sokkal jobban él ez köztudatunkban.

Itt csak röviden, szintén *jelbeszélőkre* térünk ki, mint a melynek magunk is hasznát vehetjük nyomozásainknál. A cigányoknak titkos jelekben óriási szóbőséggel rendelkező szótárunk van. Teszem fel beszélni az egyes cigánycsaládok családi színe is.

Csak egy példát. A báceikai Varangy-Putri-családé fekete, a bevesi Gagy családé kék, a borsódi Kolompároké sárga a családi színe. Csak a vörösnek nincs gazdája.

És most ki gondolna arra, hogy ha egy utsaléi bozótton kék meg egy piros rubafoszlányt lát fittyegni, hogy annak jelentősége van ám. Azt jelenti, hogy a Gagyicsalád operál a területen s készül is valami csinos gyujtogatásra. Mert a „vörös kakas” terjesztette zürzavar a legalkalmasabb a lókötésre.

Vagy eszébe jutna-e annak az országúton koczogó vásárosnak, ha valamely mér földkövön megpillantja ezt a semmitmondó V-et, hogy egy félórán belül fejszékkel, puskákkal felfegyverkezve megrohanják a cigányok.

A cigányok betéve tudják minden országos vásár dátumát. Ilyenkor az országos vásár székhelye körül fekvő falvakban elszórtan elhelyezkednek s ez alatt alig egy-két asszony őrzi a sátorfájukat. Mikor aztán ki tudták azt a falut, melyből csak egy-két vásáros indul utra, akkor annak a falunak legutolsó házán ismét feltűnik egy jel: X.

A portyázók ebből megtudják, hogy mely irányból várható a zaákmány s akkor a faluból számított legelső fán vagy bozótton, nem ritkán az árokszéli bogánckórón megjelenik egy fél zaebkendő nagyságra fehér rongy. Ez azt jelenti, hogy ebben az irányban halad majd az országúton a vásáros szekér s ugyanakkor V jellel megjelölik azt a mér földkövet is, melyen túl a cigányok támadásra készen várnak.

Merkur kerékpárok

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárból 20 kor., alkatrészekből és gummikból 20% árengedm. részesülnek. Árjegyzéket ingyen és bérmentre küld.

DÉRY EDE

kerékpár és varrógép nagyraktár

SZEGED.

Azért egy vármegye területén egy évben legfeljebb egy-két ilyen támadás történik. A cigányok jól tudják, hogy a legközelebbi országos vásár alkalmával a veszélyesnek bizonyult helyeket csendőrök őrzik. És a falu előtti harmadik mér földjelzőn vagy határkövön sokszor megjelenik a vészjel: ++.

Érdekes, hogy milyen előzékenyek egymás iránt a cigányok. Egy másik banda dolgaiba bele nem avatkoznak. A község határában sátorot vert cigányok mindig elküldik előőrseiket a faluk előtt álló védszenthez vagy kökeresztbe. A mint a félpatkó jelet meglátják, el innen. Itt egy másik banda már dolgozik.

És így tovább! Rendkívül érdekesek ezek a dolgok, s ebben a különben folyton fejlődő s változó jelírésba érdemes beleoktatni magunk. Rengeteg basznát vehetjük a nyomozásainknál s akárhányszor veszedelnék elbarításánál.

Igy vázlatoszerűen is odavetve, önként tűnik ki, hogy a bűnös világnak, mondhatni állandóan kizsöbörög körül lépkedő csavargóvilág milyen figyelmet érdemel egyrészt azok részéről, a kik a bűnmegelőzés módjait kutatják, másrészt pedig részünkről, kiket a hivatás egyszerre a bűnelhárítás s megtorlás központjába állít.

És igen valószínűnek tartjuk, hogy a törvényhozás nemsokára a csavargásnak ma csak kihágásaival szemben egész más álláspontra tér át. Emberszeretőbbre, a mikor a talán dolgozni akaróknak megadja rá a módot, célszerűbbre és szigorubb, a mikor a javíthatatlan munkakerülőket: a bűnpalántákat *dologházakba* fogja kényszeríteni. Ugy mint a nyugati államok némelyikében van meg, a hol nem ritka dolog, hogy 5—10 esztendei dologházra kényszerítik a megrögzött, visszacsúcs csavargót és a javíthatatlan koldulókat is, a kiktől majd egy más alkalommal lesz bővebben szó.

ÉRDEKES- NYOMOZÁSOK.

Lopás a magtárból.

Irta: Nyoiká.

A Magyar leszámítoló és pénzváltó banknak egy nagyobb gabona magtárja van egy tiszamenti faluban. Történt pedig az 1906. év tavaszán, hogy a miltón a

magtárból az összevásárolt búzát elszállították, az utolsó mérlegelésnél kitűnt, hogy a körülbelül 5000 métermázsa búzamenyiségből 100 métermázsa búzánál több hiányzott s ezzel a magtárt kezelő gabonaügynök érzékenyen megkárosodott.

Mi történt a magtár körül? Hogyan keletkezett akkora hiány? S hova és mi ként tűnt el a hiányzó buza? Ezek a kérdések foglalkoztatták a gabonaügynököt, a mi annál megfoghatatlanabb volt előtte, mert az összevásárolt búzát személyesen vette át, mérte meg és vezette be az üzleti könyvbe; ezenkívül a magtárt folyton saját maga ügyelte fel, távolléte alatt pedig mindig zárva tartotta.

Szóval, a legnagyobb körültekintéssel élt a magtárban és azon kívül is, de soha semmi gyanusát nem észlelt.

A könyvvezetésben volna tán a hiba? Ott sem volt, mert a pénztári naplóval a kiadás egyezett. És hiába számolt a gabonaügynök hol tintával, hol czeruzával, a hiányzó buza a számbalmazatból bizony mindig kimaradt. Nem volt más hátra, mint utána nézni, hogy mi módon és kiknek a kezén tűnhetett el a nagy mennyiségű buza. Első sorban is a fuvarosokat gyanúsította meg, a kik a búzát hajóra hordták.

Igen ám, de a fuvaros emberek úgy az átvett, mint az átadott búzát mindannyiszor a legkisebb hiány nélkül átszámolták, ekként nem is sikerült ellenük a gyanút megerősíteni, így az érzékeny veszteségtől sarkalva jelentést tett a gabonaügynök az illetékes örsön a buza eltűnéséről.

A vett panasz után az ügynököt felkerestük és vele együtt elmentünk a kérdéses magtárba helyszíni szemlét tartani.

A magtár erős téglafalazatból épült, apró, sűrű vasrácsos ablakokkal volt ellátva, melyeken — a vasrács eltávolítása nélkül — emberi lény be nem hatolhatott; az ablakokon valamennyi vasrács ép volt, azokon át

Egy péküzlet romjai Bozovicson.

tehát az eltűnt gabonát nem hordhatták ki; a magtár ajtajai erős vaspántokkal és erős zárral voltak ellátva, a buza eltűnése ezen az úton is kizárt dolog volt, mert az ügynök állítása szerint, a kulcsokat mindig gondosan őrizte és az üzleti napokon kívül is többször megfordult a magtárban és soha semmi különös dolgot nem észlelt, holott ha valaki az ajtón át dolgozott volna, szemébe kellett volna tűnnie.

A vizsgálgatások során feljutottunk a padlásra is, a hova egy nyílt lépcső vezetett fel. A padlásra sikerült a tetőzet egyik szelelőlyukán annyit észrevennünk, hogy valószínűleg az a lyuk volt az, a melyiken a hiányzó buza eltűnt, a mit abból következtettünk, hogy a lyuk szélén a tetőzet cserepei lazán állottak s a lyuk eme néhány cserép eltávolításával megővített volt annyira, hogy azon át a tetőzet a padlásra juthatott és ugyanott vihette el a búzát is. Ezt bizonyította azon körülmény is, hogy kívül a tetőzet a lyuk alatt a tetőzet cserepeiről a moha le volt surolódva. Meg volt tehát a nyitja a buza eltűnésének, bár ez még mindig vajmi keveset ért s a gabonaügynöknek csupán abbeli megnyugtatóra szolgált, hogy mégis belyesen könyvelt.

A buza szállításának már vége lévén, a magtár üres volta köztudomásu volt, nem állhattunk tehát a felfedezett úton a tetőzetek elé s így más úton kellett a nyomozáshoz fognunk.

A magtár azon része, melyen a buza kiszállítására alkalmas lyukat felfedeztük egy jobb módú földműves gazdaember udvarával volt szomszédos.

Szorgos puhatólás után megtudtuk, hogy a szóbanforgó gazdaember legényfia és legényhírese igen költséges életet élnek. A további nyomozás során egy kisebb gabonaügynöktől megtudtuk azt is, hogy az említett gazdaember fia, több ízben adott el neki 5—6 métermázsa búzát.

Ez utóbbi gabonaügynök névszerűn üzleti könyvet nem vezetett és így nem tudhattuk meg, hogy meynyi búzát vásárolt össze az említett gazdaember fiától, nyomozásunknak azonban már volt akkora alapja, hogy nyíltan fellephettünk a két legény ellen.

Egy bozovicsei ház, melynek három szobáját mindenestől elvitte az ár.

A butortörmelékek láthatók.

A krassószőrénymegyeyi árvíz

Először azonban még több szavahibető embertől tájékozást szereztünk a szóbanforgó gazdaember átlagos évi buzaterméséről azután pedig felhívtuk magát a gazdát a közösgázához és tőle kérdeztük meg évi buzatermésének a mennyiségét.

Kissé nebezen ment a dolog, mert az illető gazda nem igen tudott, vagy inkább nem igen akart tüzetes tájékozást adni évi buzatermése és az abból az általa eladott buza mennyiségéről, azonban erősen állította, hogy fia utján nem adatott el búzát.

Kérdőre vontuk tebát a közben szintén megidézt gazdafiút is, a ki nem tagadta, hogy búzát eladott, de azt állította, hogy azt az apjától lopta és csak a béréslegény beismerése után derült ki teljesen a lopás. Ez ugyanis beismerte, hogy a lopást ő követte el s ő találta ki a lopás véghezvitelét is, a gazda fia csupán a leszállításban segédkezett és a búzát értékesítette, a kapott pénzt nem osztották meg, hanem közösen elmulatták.

A lopás véghezvitelét akként adta elő, hogy a gazdája udvarára szolgáló magtár oldalához egy nagy létrát támasztott, azon felmászott a tetőre, a tető egyik szelelő lyukát — a mint mi is megállapítottuk — pár cserep eltávolításával megnagyította, azon át a padlásra bebújt, a padlásról a nyílt lépcsőn a búzához jutott, ott a magával vitt zsákokat félig megtöltötte és azt könnyedén azon az uton, a melyen odajutott elszállította; a létrán már a gazda fia is segédkezett. Ily módon több sötét éjszakán sikerült nekik néhány zsák búzát ellopni s mikor már 5–6 métermázsára való együtt volt, a gazda fia kocsira rakta és eladta.

A szelelőlyuk széleiről eltávolított cserepeket minden alkalommal visszabelyezte, mert tudta, hogy ha a cserepek biányoznak, az eső becsorog és ha másként nem is, ebből bizonyosan felfedezik a tolvajutat és a lopást. A fenti esetből látható, hogy a bűnöző ember milyen furfang mellett dolgozik.

Ajánlatos tehát a nyomozó közegeknek a titokzatosabb bűneseteknél a legkisebb gyanúkéltő nyomot is figyelembe venni, mert ha a jelen esetben a cserepek kimozdítását és a szelelőlyuk alatti tetőrészen volt moha lesurlósítását figyelembe nem vesszük, az eset talán sohasem derült volna ki. Míg eme csekély jelentőségűnek látszó nyom éppen elegendő volt a bűnösök leleplezésére.

magu az elektromos ütés milyen hirtelen csap át az egész testben, az kitünik abból, hogy a villámtól sújtottak rendesen abban a helyzetben maradnak, amelyet haláluk előtt elfoglaltak. Sokszor azonban nem ilyen erős hatású a villám. Néha a bőrön két-két foltokat idéz elő, gyakran a villámtól sújtottak a ruhája tüzet fog, máskor ismét a ruha marad sértetlen, a villámtól sújtott teste azonban egészen megszenesedik. Flammarion Camill, a ki a villám szeszélyeiről terjedelmes könyvet írt, két teljesen különböző hatású villámcsapásról tesz említést, a melyek 1904-ben történtek. Annak az évnek szeptember hónapjában egy abbé két barátjával kirándulást tett a Rigi-Kulmra. Fenn a magasban zivatar lepte meg a kirándulókat és a villám lecsapott közéjük. A villám csak az abbét sújtotta, a két társa ellenben sértetlen maradt. A földön látszólag eszméletlenül elterülő abbét azután eszméletre akarták téríteni és csak ekkor vették észre, hogy meghalt és hogy az inge teljesen megszenesedett, míg a többi ruhája egészen ép maradt. Ugyan ez év augusztusában Beverstben (Belgiumban) egy bérlőt ágyában sújtott egyen a villám. A szerencsétlen ember holtteste megszenesedett, ingén és az ágyi rubán azonban a legcsekélyebb égési nyomot sem lebetett felfedezni. A villámnak nagy a magnetikus hatása is, a mennyiben vas- és aczél-tárgyakat erős mágnesekkel alakít át. Aragó francia tudós néhány olyan esetet is említ, a mikor a villám gyógyító hatással volt. Így többek között egy évek óta reumában szenvedő ember villámcsapás következtében megszabadult rheumájától. A villámtól sújtottak bőrén gyakran látbatók az úgynevezett villámalakzatok. Ezek szerte ágazó vörös vonalak, a melyek együtteségükben, leginkább a térképeken feltüntetett folyamrendszerek vonalaiból hasonlítanak. A villám szőrtelenítő hatása is gyakori. Márkás példát szolgáltat erre Riheuet fregattkapitány esete, a kit 1812 február 22-én hajóján villám sújtott, a minek azonban nem volt más következése, minthogy minden szőrért és haját elveszítette, sőt egy év múlva a körmei is leváltak. A villám fémolvasztó hatása is eléggé ismeretes. Gyakran hosszú erős vaslánczokat olvaszt meg, rendesen azonban kisebb fémtárgyak esnek olvasztó hatásának áldozatává. 1809 június 1-én a villám egy bordeauxi leánynevelő-intézetben megolvasztott egy arany nyaklánczot, a melyet egy leány nyakán viselt, míg magának a leánynak semmi baja sem lett. Egy másik esetben két asszony harisnyát kötött; a villám egyszerűen kiragadta kezeikből az aczél-tüket. Legérdekesebb azonban a következő eset, a mely 1868-ban történt. Akkor Nantesben a villám belecsapott egy, a tengerparton sétáló emberbe, a kinek azonban a pusztá kábultságon kívül egyéb baja nem lett. A villám hatása mindössze abból állott, hogy az illető borpénz-tárczájában megolvasztott egy ezüst egyfrankos pénzdarabot és ezzel az ezüstrrel vékony rétegben bevont egy 10 frankos aranyat.

A villámcsapás hatása.

Az emberi szervezetben a villámcsapás olyan erős megzöködést idéz elő, hogy annak vagy rögtön halál, vagy legtöbb esetben súlyos bérulás a következménye. Hogy

KÉPEINKHEZ.

A Krassó-szörényi megyei árvíz.

Nagy, lázas munka folyik most lent Krassó Szörényi megyében és általában a már többször említett felbőszakadás által sújtott közeli vidékeken. Sok és sürgős

BUTOR

késpénzért v. részletfizetésre legintézősabb áron
EBENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI. TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

is ott a munka, mert mint az újabb közreadott képeinken is látható, sok a javítani s még több az újonnan előállítani való.

A közlekedés zavartalan helyreállítása az első és főkövetelmény, mert míg a közlekedés korlátozva van, a többi munkával sem haladhatnak. Ez okból a kormány részéről kirendelt műszaki közegek és az ezek mellé beosztott műszaki katonai csapatok, több csoportra osztva, éjjelt nappal egygyé téve dolgoznak a romok eltakarításán és az elsodort töltések helyreállítása mellett, új hidak építésén.

A károsultak segélyezésére való gyűjtés is folyamatban van. A jó példával itt is a Legelső magyar ember: királyunk Ő Felsége járt elől. Magánkincstárából száz-ezer koronát utaltatott ki a károsultak segélyezésére. Nyomon követte ezt a magyar királyi kincstár másik százezer koronája, a melyhez, habár lassan is, bizonyára még sok adomány fog összegyűlni az adakozásra ilyen esetekben mindenkor kész közönség részéről. De kell is hogy gyűljön, mert a károsultak nagyrésze nemcsak hajléktalanul maradt, hanem ruházatban és élelemben is nagy szükségét szenved.

HIREK.

Házasság. Ziegler Emil százados, marosvásárhelyi szárnyparancsnok, június hó 23-án, Marosvásárhelyen Gubuli Paula urbölggyel házasságot kötött.

A kézi átalány beszüntetése. A m. kir. belügyminiszter ur a folyó évi június 13-án 82,731/V-b. szám alatt kiadott rendeletével, az illetékszabályzat 30. §-ának 7. pontjában körülírt rubázati cikkeknek beszerzésére eddig közbehozott utalányösszegeknek további kézhez fizetését, 1910 július 1-ével beszüntelte és az abból eddig beszerzendő cikkeket a tömegbeli cikkek közé sorozta.

Egy járőr megtámadtatása. Korom József és Molnár Mihály orgoványi örsbeli csendőrökből állott járőr, június 26-án délután a pestmegyei Pusztaszabadszállás-jakabon, Krisztián Mihály ottani lakos, lopással gyanúsított egyén bázánál megjelenvé, bázkutatókat akart fogatósítani. Krisztián a bázkutatók elleni tiltakozás közben egy karót ragdott fel s azt az öt ezért is megbilincselni és ezzel további ellenállását is megtörni akaró Molnár csendőr ellen ütésre emelte fel Korom csendőr, járőrtársának, a súlyos karóval szándékolt fejbeütését és ezzel leveretését megakadályozandó, a támadó Krisztián ellen — miután annak vehemens támadása következtében más enyhébb eszköz alkalmazására már ideje nem volt — egy lövést intézett és azt szíven találva, halálosan megsebesítette.

Tűz. A borsodmegyei Kisülés községben június 22-én éjjel 11 órakor, Martinka György lakóháza, az odligi megállapítások szerint, gyújtogatás folytán kigyuladt és úgy az, valamint még 24 lakóház és számos melléképület leégett. Martinkának egy hat éves lánya is a tűz martalékjává esett. A gyújtogató utáni nyomozás eddig eredményre nem vezetett.

Kérelem. Rosenthal H. Utóda budapesti özég felkéri ez uton is t. üzletfeleit, miután kolozsvári, szegedi, kassai, pozsonyi és debreczeni csendőrségi ruházati vállalatok f. évi július hó 1-én a Budapestre történt központosítás folytán megszűntek, hogy további szíves megbízásukat, pénzküldeményeiket s általában levelezéseiket ezentúl a főüzlet címére: Rosenthal H.

Utóda céghez Budapest, V., Akadémia-utca 3. szám alá küldeni sziveskedjenek. Megrendeléseknél és levelezéseknél a vezeték és utónév kiírása kériatik.

KÜLÖNFÉLÉK

A törpék. Az expedíció, a melyet az angol Ornitológiai Unió a hollandus Új-Guinea havasainak fölkutatására küldött, antropológiai tekintetben igen érdekes fölfedezést tett. Körülbelül hatszáz méternyi magasságban egy törpe népfajt talált. A kis emberek, a kiknek testi magassága 1.27 méter, a szerezesen fajhoz tartoznak. E fajnak kicsi voltán kívül a sötétszínű bőr is jellemző tulajdonsága. Olyan fekete ez a bőr, mint a kályhából kiszédett korom. Jellemző mindezenkívül a széles, lapos orr és az apró csomókba szedett haj. A törpe nép nomád természetű és csaknem teljesen vadászathal és halászatból él. Fegyvere a nyíl, a melynek hegyét növényi méreggel kenik be. Van azonkívül egy sajátzerü automatikus lövészerszámuk. Bambuszbotot liatal, visszahajlitott fatörzshöz erősítenek oly ügyesen, hogy eltalálja a vadat, ha a vad futtában egy kifeszített zsinórba beleütközik. Nehogy azonban ez a különös dárda valami vigyázatlan vadászt érjen, a negritók köröskörül figyelmeztető jeleket alkalmaznak. E jeleket azonban háborus időben eltávolítják. A negritó szellemileg nem igen fejlett; háromnál tovább egy sem tud olvasni, ámde igen vidám, barátságos és vendégszerető. Kannibáli hajlama nincs és egynejeségben él. Az angol tudósok nagy érdeklődéssel várják az expedíciótól a népfaj részletesebb ismertetését. Az expedíció most egy óriás patásállatot keres, a melynek nyomait már fölfedezte.

Csalás — farkasbőrökkel. A kanadai Ontario állam kormányja sajátos szélhámosság nyomára jött rá, a melylyel a kincstárt mintegy százötvenezer korona erejéig megkárosították. A kanadai államokban ugyancsak kártekonny vadak és így első sorban a farkasok pusztítására, ép úgy, mint nálunk is, jutalomdíj van kitűzve. Ezt a körülményt a Felső-tó mellett fekvő Fort-France kikötővároska két élelmes polgára sajátos vagyonszerzésre használta föl. Fort-France környékén tudniillik nagyon kevés a farkas és így meglehetősen nagy fáradsággal jár vadászata, éppen azért a ruvasz polgárok úgy segítettek ezen a hiányon, hogy Minnesota és Wisconsin államokból, valamint Manitobából a borkereskedőktől nagymennyiségű farkasbőrt rendeltek bizonyos nyiba és azokat félbőrt indiánusok által beadatták az ellenőrző bizottságnak. A rendes eljárás azután az volt, hogy az állatok fülét levágták, a bőrt magát azonban visszaadták az illető vadásznak, a ki természetesen minden egyes farkasbőr után a tizenöt dollárnyi jutalomdíjat is megkapta. A szállítmások ezenkívül a bőrt visszaküldötték a kereskedőknek, a hiányzó fülékért pedig csekély kárpótlást fizettek. A hatóságoknak azonban végre is feltűnt a farkasvadászok bámulatos szerencséje és Torontóból két titkosrendőrt küldöttek Fort-Francebe. A rendőrök azután hamarosan leleplezték a oszurfang szélhámosokat, a kiket a bíróság több esztendői börtönbüntetésre ítelt. Az indiánusokat, a kik csak eszközei voltak a fővállalkozóknak, kisebb-nagyobb pénzbírsággal sújtották. Kivülök azonban most a borkereskedők ellen is megindították a vizsgálatot, mert nekik is tudniok kellett a bizonyányüzlet ilyen céljairól.

Kérjen egy példányt

„MŰPARI CZIKKEK ELLENŐRE”

ezimű könyvet ingyen Lőrincz M. és Társa cégtől, Kecskemét. Sok pénzt takarít meg vele!!

Különös adók. Londonból írják: Angliának nagyban fő a feje, hogy a deficitet végre valobára megszüntesse. A pénzügyi tudósok összedugják a fejüket s félig tréfásan, de felig bizony komolyan, a mult idők lehetetlen adónemlein járatták eszüket. VIII. Henrik például adót vetett a szakálra, még pedig a nemes szörzetet viselő polgár társadalmi állásához mérten. Canterbury érsekének három sillinget és négy pence-t kellett fizetnie azért, hogy méltósággal teljes hosszú szakállát London utcáin megsétáltatbatta. Erzsébet királynő szigorubbá tette ezt a különös adót s kiterjesztette minden, legalább tizennégynapos szakálra. 1695-ben elhatározta az angol pénzügyi kormány, hogy minden ujszülött után adót kell fizetni. Egy-egy herozeg, ha boldog apa lett, harmincz font sterlinget tartozott fizetni adó fejében, a közönséges polgárember csak két shillinget. Később már nemcsak születni, de meghalni is költséges multság volt, mert adót vetettek a halottra is; nem kimélték azonban a megrögzött agglegényeket sem. Pitt Vilmos hozta be Angliában az ablakadót, melyet Franciaország is átvett. I. György uralkodása alatt drága illeték járt a kalap, rizspor és a zsebéra eladásának engedelmé fejében is.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőségnevtelen levelekre nem válaszol, kézirátot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek, Szolgálatlaltal kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szűvegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérézősködéseknek eleje vétecsék. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

N. P. csendőr Felsőőr. 1. A foglalkozás ideje alatt. 2. Ez esetben a szolgálat egész tartamára laktanyában a helye. Nyultenyésztés. Őrsparancsnokság Múgócs Baranyamegye. J. Gy. Forduljon kérelmével közvetlenül illetékes helyre.

Budapest. 1. Olvassa el lapunk f. évi 3. számában B. J. alatt adott válaszungkat. 2. Csak törvényszékileg bejegyzett cégek cégédtáblája függeszthető ki. 3. Igen.

T. J. csendőr Latorcazfő. Ajánljuk forduljon kérelmével szolgálaton a szárnyparancsnoksághoz,

B. J. járőrm. Igen.

H. őrmester. Kérdezett lakik: Budapest (Schwartzter-féle ideggyógy-intézet).

T. S. őrm. Bánhegyes. Tervei. A csere megtörténtével a biztosítás is az új tulajdonosra száll át s így a biztosítási összeg e őt illeti meg. Hát ha mind a két ház ég lo? Bélyeget lapunk javára bevételeztük.

K. M. Engedélyezve lett.

Vitakozók. 1. A kihágási btkv. 76. §-ába ütköző kihágást képez. 2. Nem váltópénz. 3. Lapunk f. évi 27. számában közöltek folytán kérdése tárgyaltan.

Martonvásári őrs. Igen, átléphet.

Abaújszántói vitakozók. Olvassák el lapunk 1908. évi 40. számában «Debreczen» jelige alatt adott válaszungkat.

B. L. I. csendőr Székudvar. Lapunk 1908. évi 35. számának 419. lapoldalán (5900. eln. sz. honv. min. rendelettel közzétett alapszabályok d) pontjában megtalálja a feleletet.

Alföldi őrs. 1906-ban.

K. Ő. A kérdés jelenleg rendezés alatt áll.

V. S. csendőr Gyimesbükk. A kérvényt szolgálaton kell előterjeszteni.

Vitakozók Tiszacsége. Ha törődöttsége a csendőrségi szolgálat teljesítése következtében állott be s az illető katonai szolgálatra is alkalmatlannak lett osztályozva, akkor — más gátló okok nem létében — megkapja.

Göndör. 1. Nézzen meg egy jobb naptárt. 2. Előreláthatólag igen.

S. J. Azok itt nem üznek ipart, tehát iparigazolványra sincs szükségük. Személyazonosságukat — felhívásra — természetesen más okmányokkal fogják igazolni.

M. F. csendőr. 1. Előjáró. 2. 10-én jelenti.

N. S. jőrm. 1. Sorajegyei nem nyertek. 2. Nem számít be. 3. Nem tudni.

Nagybajuszu. Ön tévedt.

4444. Szolgálati ügy.

Cs. J. Belső körülmények között be lesz szüntetve, de a belügyminiszter méltánylát érdemlő okok fenforghása esetén a nyugdíjat az ottani konzulátusnál is folyósíthatja.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, bosznial csendőrség, cs. és kir. küzshadsereg szerződ. szállítói

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbőrből készített különlegességeinek szerződéses árbani szállítását

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

AZ ERŐSÍTETT CAPCINE (PAPRIKA) KENŐCS

Ezeken ment hála az ok bizonyítják, hogy mily kitűnő hatása van. Valódi csak nálam kapható. Kís. tégely 1 K., nagy tégely 2 K.

Az ár és 45 f. postaköltség bekioldése után vagy utánvétel küldve

Szente Lajos gyógyssz.

Budapest, Damjanich-utca 2.

Csusz, köszvény, reuma, ideges fejfájás, hűlés, idegbaj, mindennemű csontbántalmak ellen kitűnő hatásának bizonyult szer

HIVATALOS RÉSZ.

Curiai döntvények.

A Btk. 309. §-ában „beadta” alatt nemcsak az értetik, ha a mérget, vagy más ártalmas szert a tettes maga viszi a sértett szájához, hanem értetik az is, ha a tettes a mérget vagy más ártalmas szert abból a czélből, hogy azt a kiszemelt egyén tévedésből bevegye, akként helyezi el, hogy előrelátása szerint a bevétel megtörténik.

(Curia 1908 december 2. 7873. sz. a.)

Zsarolás forog fenn, mikor a vádlott a sértettet azzal fenyegette meg, hogy ha tényleges katonai szolgálatban álló fiának adósságát meg nem fizeti, a fiút a katonai iskolaparancsnokságnál fel fogja jelenteni, minek folytán a sértett a követelésnek fia által elismert részét a vádlottnak ki is fizette.

(Curia 1908 október 8. 6655/908. sz. a. II. Bt.)

A lopás, melyet a cseléd a szolgálatadójánál időző vendég kárára követett el, nem minősül a Btk. 336. §-ának 7. pontja szerint; s az ily lopás bivatalból üldözendő.

(Curia 1908 október 13. 6738. sz.)

Valamely irat nemcsak akkor tekinthető fajtalan tartalmúnak, ha a nemi érzékek felébresztésére alkalmas, hanem akkor is, ha a nemi érzékiségnek feltűnő előtérbe állításával az általános erkölcsi és szeméremérzetet durván érinti.

(Curia 1909 február 24. 1356/909. sz. a. I. b. t.)

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározások.

O császári és apostoli királyi Felsége folyó évi június hó 15-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Dobos Gyula, nyugállományú m. kir. csendőrnagynak az alezreduesi czimet és jelleget díjmentesen legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. honvédelmi miniszter ur által:

Szöcs Mihály ezredes, a m. kir. II. sz. csendőrkerület parancsnoka, 40-ik csendőrségi szolgálati évének betöltése alkalmából, a csendőrségi intézmény érdekében a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett különösen kimagasló igen eredményes és érdemduis tevékenységeért;

Stolzenberg János, a m. kir. belügyministerium V. b. osztályába beosztott csendőrfőszámtanácsos, 40-ik csendőrségi szolgálati évének betöltése alkalmából, a csendőrségi intézmény érdekében a közbiztonsági szolgálat, de különösen a csendőrségi gazdaságkezelés reformálása és szervezése terén kifejtett különösen kimagasló igen eredményes és érdemduis tevékenységeért.

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Gesztesi András, VI. sz. csendőrkerületbeli törzsermester, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt minden irányban, de különösen segédtiszti segédmunkási minőségben nagy pontossággal és buzgalommal kifejtett eredményes tevékenysége és megbízhatóságáért;

Hatházi Lajos, I. sz. csendőrkerületbeli cz. őrmester, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában, de különösen a mult évben kifejtett igen eredményes tevékenységeért.

A m. kir. VI. sz. csendőrkerületi parancsnokéig által:

Horváth Pál III. cz. őrmester, csendőrségi szolgálati ideje alatt, a közbiztonsági szolgálat terén tanusított kiváló szorgalma, buzgó tevékenysége és eredményes működéseért, valamint őrsének rendben tartása, alárendeltjeinek helyes befolyásolása és minden irányban való használatosságáért.

Pitos János cz. őrsvezető II-od altiszt, csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett szorgalmas és buzgó tevékenységeért, ugyazinte alárendeltjeinek czéleszerű vezetése, helyes befolyásolása és egyébkénti használhatóságáért.

Nagy Sándor II. cz. őrsvezető II-od altiszt, csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén, kiváló szorgalma, buzgó és fáradhatlan tevékenysége által elért eredményekért, valamint előjáróinak teljes megelégedésére tanusított kifogástalan magaviseletéért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. I. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Csiki Sándor, Zsigmond Ferencz cz. őrmester, Földes Ferencz, Király József cz. őrsvezető II-od altiszt, Blezsits Sándor cs. cz. őrsvezető, Hajdu Ferencz és Kardos László csendőr, mivel ugy a közbiztonsági szolgálat terén mint általánosságban hosszabb szolgálati idejük alatt dicséretes működéssel és jó magaviselettel tűntek ki.

Dudás Ferencz mivel 10 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt ugy a közbiztonság terén, mint szárnyirodai segédmunkási minőségben dicséretes buzgalmat és eredményes működést fejtett ki.

Kiss János cz. őrmester, Bíró György őrsvezető és Szüvelyán Mózes cs. cz. őrsvezető, mivel hosszabb szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén eredményes működést fejtettek ki és általában is dicséretes magatartást tanusítottak.

Villamos és gőzmozgó berendezett gyár távolról nem képes olyan finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedő, gordonka, ezimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfuvó-hangszere, húr, stb. **aug Rományi** legújabb képes katalógusát és nem olvosta, nyíly ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Nyíly katalógusát díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az újszázad hangszereinek javításra szakosított és olyan. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék korendő.

A m. kir. VI. sz. csendőrkerületi parancsnokaág által: Gelencsér Ferencz cz. őrmester, Gáspár István, Zsoldos Bálint, Sétel György cz. őrsvezető II. od. altisztek és Fitos Mihály csendőr, csendőréégi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén, kifejtett buzgó és eredményes működésükért.

Előléptettek:

1910. évi június hó 26. ával:

A m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:
Mester János és

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:

Rozner Eámuel, Gulácsi Imre, Szalai József és Kiss Áron cz. őrsvezetők, *őrsvezetőkké.*

Katonai szolgálati jel.

A legénységi I. osztályu katonai szolgálati jellel előléptettek:

A m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:
Jakó Lajos törzsőrmester, 1910. június 11-én.

A legénységi II. osztályu katonai szolgálati jellel előléptettek:

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:
Foale Miklós cs. cz. őrsvezető, 1910. június 16-án;
A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Kovács Károly II. cs. cz. őrsvezető, 1910. június 13-án.

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:

Pásztor János cz. őrsvezető, 1910. december 30. án,
Tobák Béla cz. őrmester, 1910. január 16-án, Oberbüchler Ferencz cz. őrmester, 1910. február 5-én, Kiss László cz. őrmester, 1910. márczius 11-én és Hugyez János cz. őrmester, 1910. április 1-én, Kullmann Henrik cz. őrmester, 1910. február 10-én.

A m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában:
Turi József őrsvezető, 1910. május 26-án és Lapos János cs. cz. őrsvezető, 1910. június 4-én.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:
Bujdosó Imre őrmester, 1910. május 30-án.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:
Angel Mózes, Varga János III. és Dorich József csendőrök.

Nyugállományba helyeztetett:

1910. évi július hó 1-ével:

Hodossy Miklós IV. sz. csendőrkerületbeli járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint »rokkant«, mindennemű népfőlkelési szolgálatra is alkalmatlan.

Választott lakhely: Csetnek.

Bottó József V. sz. csendőrkerületbeli járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint »rokkant«, mindennemű népfőlkelési szolgálatra is alkalmatlan.

Választott lakhely: Galgóc.

Margineán János, IV. sz. csendőrkerületbeli járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint »rokkant«, mindennemű népfőlkelési szolgálatra is alkalmatlan.

Választott lakhely: Nagykáta.

Schäffer Jakab, V. sz. csendőrkerületbeli várakozási illetékel szabadságolt törzsőrmester, a megejtett újabb felülvizsgálat alapján, mint »rokkant«, népfőlkelési fegyveres szolgálatra is alkalmatlan.

Választott lakhely: Nógrádverőce.

Schwáb József műorás és ékszerész
Szabadka, Rudics-u.

A m. kir. csendőrség szives figyelmébe! Az a csendőr, aki órát, ékszeri ákár vásárolni, úgy késszpon, mint részletre, forduljon olyan céghez, amely rövid 1-2 ór alatt kizárólag csak a csendőrségtől 120 alismerő levélben részesült, ezen előismerést csak azért értünk el, mivel a saját kézből szabályzott óra egy hó alau legfeljebb csak 5 perccel különbözhet. Kérem, sziveskedjenek minálkat kérni. A minálkat óra 8 koronától feljebb.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

A kiadásunkban megjelent Csendőrségi Lexikon II. kiadásából már csak kevés példány van raktáron, ajánlatos azok mielőbbi beszerzése 4 K kedvezményes áron, mely 1 K részletekben is fizethető.

A magyar királyi csendőrség szives figyelmébe!
Minden csendőr, ki órát, ékszeri, gramofont vagy bármily más cikket akar vásárolni, néham következőképpen beszeresheti: 40 kor.-ig havi 4-5 kor., 60 kor.-ig havi 5-6 kor., 80 kor.-ig havi 7-8 kor., 100 kor.-ig havi 9-10 kor., 120 kor.-ig havi 12 kor., 200 kor.-ig havi 18 kor. Ezen felül egyezség szerinti. Az óráknál 10 évi jótállás, feltétlen tisztességes kiszolgálás. — 1 gramofon kitűnő kivitelű, 20 darabbal (10 nagy dupla lemezzel, 100 tával), portómentesen 100 kor., havi 8 kor. részletekben. Több rendelésnél azután bázisra jönek, mint a évi bérléjegyem van. Kérjen árjegyzéket.

Brucker Győző Nándor és Tsa
magyar műorás és műötvös
Győr, Kazinczy-u. 15. sz.